

Katoliški glas

Settimanale - Spedizione in abbonamento postale - Pubblicità inferiore 50%
 Redazione - Uredništvo: Riva Piazzutta 18 - 34170 Gorizia - Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 0481/536978
 Poduredništvo: 34133 Trieste - Trst - ul. Donizetti 3 - Tel. 040/365473 - Fax 040/633307 - Poštni t/rn 10647493 Zadruga Goriška Mohorjeva

TAXE PERÇUE	GORIZIA
TASSA RISCOSSA	ITALY

naš uvodnik

Dvojna mera

Pred nekaj leti je bila na goriškem Travniku lepa in izredna slovesnost. V poznem novembrskem večeru je bila palača goriške prefekture slavnostno razsvetljena, pred njo lepo število radovednih ljudi, zbrana četa vojaške brigade in vojaška godba, zastave na balkonu. Čez kratek čas se na rdeči preprogi pojavi takratni predsednik republike Francesco Cossiga, za njim pa pride slovenski predsednik Milan Kučan. Vojaška godba intonira novo slovensko državno himno - Zdravljico. Na balkonu zaplapolala poleg italijanske lepa slovenska zastava. Navdušeno ploskanje prisotnih meščanov in drugih ljudi, ki so se tu zbrali. Res nenavadno prijetni občutki ob slovesnih zvokih Zdravljice v izvedbi neslovenske vojaške godbe ob prisotnosti dveh državnih poglavarjev s svojo poslanico miru in sožitja: *Žive naj vsi narodi...*

V teh naslednjih nekaj letih, ki so sledila temu in drugim dogodkom oz. spremembam v italijansko-slovenskih odnosih, se je marsikaj spremenilo. In to na slabše. Ne bomo tu ponavljali tega, kar se je na tem mestu že večkrat napisalo ob zadržanju Italije do Slovenije in njenega nasprotovanja vstopu slednje v Evropsko skupnost. Poleg skrajne desnice in Berlusconijevega gibanja očitno tudi sedanja rimska vlada noče zaostajati na tej poti. Prav navadno se je italijanska zunanja ministrica Agnelli večkrat izrazila v tem smislu, obenem pa se še obregnila ob slovenskega predsednika Kučana, češ da slabo brani slovenske interese...

Pred dnevi pa je tudi predsednik vlade Dini v svojih izvajanjih pred poslansko zbornico v razpravi o Evropski uniji (ki ji bo Italija predsedovala v prvem semestru prihodnjega leta) pomudil ob odnosih s Slovenijo. Vladni načelnik je zavzel dokaj trdno stališče do Ljubljane, kjer ni le načelno postavil običajne zahteve po vrnitvi ezulske imovine kot predpogoj za vstop Slovenije v Evropo, ampak celo osvojil resolucijo bivšega fašističnega poslanca Tremaglie, sedaj predsednika zunanje-politične komisije poslanske zbornice, o tem vprašanju. Dini se je nato še skliceval na človečanske pravice in spoštovanje manjšin kot osnovnih vrednot Evropske skupnosti in njenih držav. Vse lepo in prav, toda on in njegova vlada bi morala to uveljavljati najprej za Italijo in za njeno upoštevanje teh načel tudi v odnosu do slovenske manjšine! Šele potem lahko to zahteva tudi od drugih.

Spet je tudi na tehtnici tudi večno vprašanje slovenske manjšine in njenih nerešenih problemov. Ob vsaki zaostri odnosa med Rimom in Ljubljano nastane problem: kako bo z nami vnaprej? Se bodo končno vremena... zjasnila?

V začetku osemdesetih let je bil na državnem obisku v Rimu prvi jugoslovanski državni poglavar po Titu, namreč predsednik predsedstva SFRJ Cvijetin Mijatović, s katerim se je na Kvirinalu srečala tudi enotna slovenska delegacija. Bilo je meseca decembra in v rimskem središču (vse glavne velike ulice od Kvirinala do trga Venezia) so bila poslopja praznično prepolna jugoslovanskih zastav, kar je bilo za italijansko prestolnico gotovo vsaj nenavadno. Bi se danes kaj takega ponovilo ob morebitnem obisku slovenskega predsednika s slovensko zastavo? Verjetno ne.

Andrej Bratuž

V tej številki lahko preberete:

- str. 2** Pismo misijonarja Danila Lisjaka
- str. 3** 50 let Radia Trst A
- str. 4** SSK o stanju manjšine
- str. 5** Ob 200-letnici smrti Linhartarja
- str. 6** Mala Cecilijanka
- str. 7** Ponovno slovenski novomašnik

Trideset let po koncilu (1965-1995)

7. december 1965: sklepno javno zasedanje drugega vaticanskega cerkvenega zbora (Osservatore romano, dec. 1965)

8. decembra leta 1965 je takratni papež Pavel VI. pred velikansko množico vernikov s celega sveta na Trgu sv. Petra v Rimu sklenil dela drugega vaticanskega cerkvenega zbora. Drugi vaticanski koncil, ki pomeni še danes za Cerkev največjo prelomnico v tem stoletju, je imel tako daljnosežne posledice za življenje Cerkev in posredno tudi vse naše družbe, da si gotovo takrat ni nihče upal misliti, da bo tako. To cerkveno zborovanje, ki je korenito spremenilo vesoljno Cerkev, je trajalo štiri leta, od leta 1962 do leta 1965.

Skoraj nemogoče je na kratko opisati vse teme, ki so jih obravnavali na drugem vaticanskem koncilu; pa tudi važno to ni, če pomislimo, kaj vse je Cerkev in družbi ta koncil dobrega prinesel. Lahko pa rečemo, da sta bili na drugem va-

tikanskem koncilu obravnavani dve osnovni temi. Prva je govorila o notranjem življenju Cerkev in je šla od prenove cerkvene liturgije pa vse do pomena razodetja, evangelizacije in krščanske vzgoje. Njen velikanski pomen se je najbolj videl v zunanji prenovi liturgije in cerkvenih ustanov in v notranjem ter zunanjem novem zagonu oznanjevanja evangelija. Druga velika tema takratnih sklepov drugega vaticanskega koncila pa je bila v tem, da se je Cerkev na stečaj odprla v sodoben svet. Govorili so o pomenu Cerkev v svetu, o njenem poslanstvu, ekumenizmu, o svobodi vesti, prvič jasno in glasno o izrednem pomenu javnih, družbenih občil, medijev, o politiki in vlogi kristjana v njej, o kulturi in gospodarstvu, o delu za mir in še bi lahko naštevali v nedogled.

Z novim letom Novi glas

V prejšnji številki smo objavili sporočilo v zvezi s skorajšnjim izidom Novega glasa. Danes pa prinašamo izjavo uredništva Novega lista, ki ga je tednik prav tako objavil v zadnji številki. Novi list bo tokrat ponatisnil našo izjavo. (Ured.)

Naročnike in bralce obveščamo, da z novim letom 1996 Novi list ne bo več izhajal. Zadruga, ki je njegov izdajatelj, bo razpuščena. To pa nikakor ne pomeni, da bo naš glas utihnil. Nasprotno! Krog ljudi, ki je več kot štiri desetletja oblikoval Novi list, bo še dalje in še bolj markantno prisoten na področju slovenske tiskane besede v zamejstvu. Po daljšem in globokem premisleku se je Zadruga Novi list odločila za pot združevanja sil in sredstev ter v ta namen sklenila dogovor z Zadrugo Goriška Mohorjeva, izdajateljem Katoliškega glasa, za izdajanje novega skupnega tednika z imenom NOVI GLAS.

Pri Novem listu smo med drugim prišli do spoznanja, da ni več razlogov, zaradi katerih je bil leta 1954 ustanovljen naš tednik. Vztrajanje pri dveh tednikih, ki so jima osnovna izhodišča ista, bi pomenilo nepotrebno trošenje energij in sredstev. Vsi, ki smo se

dozdaj trudili pri Novem listu, bomo z enako požrtvovalnostjo in še z večjim navdušenjem sodelovali pri novem, skupnem tedniku. Ta bo vsebinsko bogatejši in oblikovno prikupnejši, kar bo gotovo pomenilo veliko obogatitev na področju slovenske tiskane besede.

Prepričani smo, da bodo naročniki in bralci takšno našo odločitev razumeli, zlasti ko se bodo sami uverili, da novi časopis bolje in učinkoviteje opravlja svoje poslanstvo kot oba tednika dozdej.

Uredništvo in uprava Novega lista se dobro zavedata velike odgovornosti, ki si jo nalagata na svoja ramena. Trudila se bosta, da bosta zvesto nadaljevala s svetlo tradicijo svojih predhodnikov. S tem bosta prispevala svoj delež k oblikovanju osebnosti vsakega posameznega pripadnika slovenske narodne skupnosti v Italiji, kar je pogoj za naš narodni obstanek in razvoj.

Uredništvo Novega lista

Na kratko bi lahko rekli, da je drugi vaticanski koncil postavil temelje novi in sodobni Cerkev, tiste temelje, na katerih Cerkev še danes gradi svojo odprtost do drugačnih. Obenem je prenovil tiste temelje, ki so dali Cerkev novega zagona, da je v sebi našla moč za temeljito prenovu in lepšo ter sodobnejšo pot v prihodnost. Drugi vaticanski koncil je pripravil Cerkev za sedanji čas in ji pokazal pot v tretje tisočletje. Tako bi lahko strnili misel, ki je stalno prisotna tudi v življenju in delu sedanjega papeža Janeza Pavla II.

Da je to res, nam priča kratek, a jedrnat in zelo pomenljiv govor svetega očeta v nedeljo, 10. decembra, ko se je papež obrnil na desettisočglavo množico na Trgu sv. Petra pred Angelusom z besedami: »Kristjani moramo dosledno, s svojim vsakdanjim življe-

njem pričati o evangeliju in Resnici v njem!«

Ko se je spomnil tridesete obletnice drugega vaticanskega koncila, se je še posebej zaustavil pri pomenu dekreta *Apostolicam actuositatem*, s katerim so takrat na koncilu hoteli poglobiti predvsem apostolsko vlogo laikov v Cerkev. »Predvsem morajo biti laiki krščansko dosledni v vsakdanjem življenju: v družini, poklicu, kulturi, umetnosti, gospodarstvu in politiki. Toda povedati moram tudi, da se odpirajo laikom v Cerkev nove in velike možnosti, tako na cerkvenem področju kot tudi drugod... In prav od doslednih, dobro formiranih laikov in njihovega napora za vsakodnevno krščansko življenje lahko pričakujemo prenovljeno pomlad za Cerkev v tretjem tisočletju!« je sveti oče končal svoj govor.

Jurij Paljk

Prva obletnica smrti škofa Jenka

V nedeljo, 24. decembra 1995, bo prva obletnica smrti škofa dr. Janeza Jenka. Ker ima ta dan že svojo posebno in bogato vsebino, bodo Slovenci obhajali obletnico na dan pogreba, to je v četrtek, 28. decembra, na praznik nedolžnih otrok. Ta dan bo v koprski stolnici zanj ob 10. uri slovesna sveta maša. Prvič mu bodo zvonili novi zvonovi. K somaševanju vabim vse duhovnike in redovnike iz škofije, ki ta dan lahko pridejo v stolnico. Vsak duhovnik naj s se-

boj prinese albo in rdečo štolo. Vsaj iz dekanij Koper in Dekani povabite k maši tudi svoje vernike. Dekane prosim, da sporočijo število duhovnikov iz svojih dekanij. Po vsej škofiji se ta dan spomnite rajnega škofa pri maši, v pridigi in pri prošnjah za vse potrebe. Naj v nas spet oživijo besede iz njegove oporoke: »Ostanite vdani sinovi Matere Cerkev, zvesti sodelavci mojega naslednika, ljubeči otroci svoje slovenske matere!«

Metod Pirih, škof

»Bliža se dan«

Apostolsko pismo ukrajinski Cerkev

Pred Božičem l. 1595 sta dva ukrajinska škofa odšla v Rim in tam podpisala izjavo o združitvi z rimsko-katoliško Cerkvijo ter priznala papeža kot vrhovnega poglavarja. Izjava je sprejel papež Klement VIII. Temu prvemu koraku so sledili razgovori v naslednjem letu 1596, ko so na sinodi ukrajinskih škofov v Brest Litovsku podpisali akt o združitvi z rimsko-katoliško Cerkvijo. Tako je nastala samostojna ukrajinska Cerkev vzhodnega obreda. Te kristjane so kmalu začeli imenovati *umiate*.

Uniaty so kristjani, združeni z rimsko-katoliško Cerkvijo, ki pa imajo liturgične obrede in tudi hierarhično ureditev (škofe, patriarhe) kot pravoslavna Cerkev; od njih se razlikujejo le, da so združeni z rimskim škofom. Uniatska Cerkev je morala veliko pretrpeti in ima v preteklosti svoje

mučence (sv. Jozafat Kuncevič, 1623) do današnjih dni. Posebno hudo je bilo v času Stalina, ko so vse uniate prisilno združili s pravoslavno Cerkvijo in jim odvzeli vso imovino, mnoge zaprli ali poslali v Sibirijo. Po padcu komunizma je ta Cerkev stopila iz katakomb na svetlo in znova začela živeti svoje življenje. S pravoslavno Cerkvijo so polagoma uglasili spore in dosegli vrnitev večine cerkva in drugih stavb. Danes je kakih pet milijonov uniatov.

Pred kratkim je sv. oče na to ukrajinsko Cerkev naslovil posebno apostolsko pismo, ki se začne z besedami *Bliža se dan*, in sicer dan 400-letnice združenja v Brest Litovsku. To pismo je prvo, ki ga je papež naslovil na kako Cerkev, ki je izšla iz katakomb, je poudaril kardinal Achille Silvestrini, ko je pismo predstavil.

3. adventna nedelja

Po čem se pozna, da čakamo Jezusa?

Silvester Čuk

Če opazimo kakega človeka, ki vedno znova pogleduje v določeno smer, bomo sami pri sebi mislili: »Ta pa gotovo nekoga čaka!« Vsi ljudje vse življenje vedno nekaj pričakujemo: majhni otroci, da bodo šli v šolo, mladi v času ljubezni čakajo na zmenke, mladi starši pričakujejo otroka, starejši pričakujejo razumevanja in hvaležnosti svojcev... Bolj kot pričakovanje stvari je za nas pomembno pričakovanje ljudi, ki jih imamo radi, ki nam veliko pomenijo. To bodo najbolj vedeli tisti, ki so katerega svojih najdražjih med vojno pogrešali: nobenega glasu ni bilo od njih, nihče ni sporočil, da so umrli, zato so njihovi svojci nestrpno pričakovali, da se lepega dne nenadoma prikažejo.

Čakanje pomeni tudi upanje. Dokler nekoga (ali nekaj) čakamo, ima naše življenje neki smisel, neko okno, neko svetlobo, ki nas vabi in ohranja. »Od mene nimaš kaj pričakovati!« rečemo človeku, ki nas je globoko razočaral.

Advent pomeni pričakovanje prihoda našega Odrešenika. Ni to neko folklorno spominjanje dogodkov izpred dva tisoč let, temveč je pričakovanje osebnega srečanja slehernega od nas z Jezusom, ki prihaja. Dobro vemo, kakšen je velikokrat naš advent: površni smo, mlačni, pozabljamo, koga čakamo. Predvsem pa pozabljamo, da ne čakamo samo mi, ampak da nas čaka Bog - veliki Čakajoči. Na vprašanje: »Koga pričakuješ?«

bi mi odgovorili: »Pričakujem Jezusa, ki prihaja kot Odrešenik, kot tisti, ki mi s svojo besedo in zgledom kaže pot iz sebičnosti, iz zaprtosti vase, iz brezupne ozkosti, v katero se zapiram zaradi greha.« Bog pa bi dejal: »Pričakujem tebe. Pričakuje, da vsak dan odpreš okna in vrata svojega srca in svoje duše, da lahko vanjo posveti sonce moje milosti. Ne maram, da bi zmrzoval daleč proč od mene, temveč hočem, da živiš od moje ljubezni. Tudi če mi obrneš hrbet, jaz te čakam in vabim te k sebi z ogrevajočimi žarki usmiljenja in odpuščanja ...«

Kako se bomo zunaj poznalo, da pričakujemo Jezusa? Tako, da ga bomo znali videti in sprejemati v ljudeh, ki živijo z nami in okoli nas. Božič ni praznik čustvene romantike za zaklenjenimi vrati in zapahnenimi polkni, temveč mora biti dan odprte ljubezni. Ni treba iskati »tujcev«, da bi jim za Božič postregli. Ozrmo se okoli sebe: velikokrat smo v domači družini eden drugemu tujci. Poskusimo v teh dneh nekoliko utihniti in prisluhniti drug drugemu v družinskem krogu. Pojdimo za nekaj časa »iz svoje kože«, iz katere presojava - nemalokrat napačno - druge, in postavimo se »v kožo« drugih: starši v otroke, mož v ženo, žena v moža, stari v mlade, mladi v stare... Bog od nas ne pričakuje velikih besed, ampak majhnih, iskrenih dejanj. Ljudje, ki živijo ob nas, ob bližnjih praznikih od nas ne pričakujejo naših daril, ampak nekaj več srca, nekaj več razumevanja.

»Božjo voljo spolnjevati«

Božjo voljo spolnjevati je naslov jubilejnega zbornika, ki ga je izdala Slovenska škofovska konferenca ob 75-letnici ljubljanskega nadškofa in slovenskega metropolita Alojzija Šuštarja. Imenitno oblikovano (Lucijan Bratuš) in naravnost razkošno tiskano knjigo na plemenitem in kakovostnem papirju je založila Mohorjeva družba iz Celja, ki je na ta založniški in knjižni projekt lahko resnično

zelo ponosna, saj tako imenitne knjige že dolgo nismo držali v rokah. Zbornik, čel lahko pomembno knjigo tako imenujemo, je uredil Anton Štrukelj, v številnih jezikih sta jo lektorirala Janez Zupet in Janez Gradišnik. V knjigi so zbrana voščila gospodu Šuštarju, razprave, eseji, zapisi misli patriarhov in kardinalov, nadškofov in škofov ter prijateljev in sodelavcev ljubljanskega nadškofa. Ko boste knjigo prebrali ali samo preleteli, se boste zavedeli, koliko jezikov pozna slovenski metropolit in kdo vse je njegov prijatelj in star znanec. Mi lahko samo zapišemo, da na Slovenskem že vrsto let nismo videli tiskane knjige v toliko jezikih; da bi pa videli skupaj zbranih toliko razprav tako pomembnih mož, kot jih je v tej knjigi, se še ni zgodilo. Zares imenitna knjiga ob lepem jubileju!

200 tisoč duhovnikov žrtve diktatorja Stalina

V Rusiji raziskujejo arhive procesov iz časa stalinistične diktature. Aleksander Jakovljevič, predsednik komisije za rehabilitacijo žrtev stalinističnih čistk, je izjavil, da iz dokumentov izhaja, da je Stalin dal pobiti vsaj 200 tisoč duhovnikov različnih veroizpovedi. Večinoma so to pravoslavni popi, a tudi katoliški duhovniki, protestantski pastirji in muslimanski imani. Žrtve so na razne načine mučili, nekatere so križali, druge potopili v ledeno vodo, da so zmrznili. Najhitrejša smrt je bil strel.

Iz statistik izhaja, da je bilo vseh žrtev stalinističnega terorja okrog 60 milijonov. Tako je torej vladal »očka Stalin«.

Moč vere

Nikdar ne smemo dvomiti v božjo ljubezen. Bog nam je namreč blizu v vsakem trenutku. Komaj si ponižno in zavestno naredimo znamenje križa z željo, da bi bili bolj združeni z njim, že je On ob nas, pozoren, tudi če vedno ne čutimo njegove prisotnosti.

»Bog je blizu tistim, ki ga kličejo.« Bog ne ločuje ljudi v kategorije in barve. Enako je uslišana molitev meniha kot grešnika. Kristus je prišel, da bi zdravil bolne, ne pa zdravih.

Sveta tradicija nam prinaša lep primer učinkovitosti molitve iskrenega srca. Neka mati je komaj izgubila svojega edinega sina. Ko je grešnica šla slučajno mimo nje in jo je dogodek silno ganil, si je drznila zaklicati Gospodu, čeprav je njeno srce še težil greh: »Ne zaradi mene, ne vredne grešnice, ampak zaradi solz te matere, ki joka nad sinom in ne neha verovati v tvoje usmiljenje in vsemogočnost, prebudi otroka, Gospod!« In umrla sin je vstal.

Pismo upanja v Previdnost

Misijonar Danilo Lisjak iz Burundija

Dragi prijatelji in dobrotniki v domovini in v zdomstvu!

Prisrčen pozdrav vsem iz Burundija sredi Afrike, kamor sem prispel 23. septembra. V misijonu, katerega ravnatelj je moj sobrat g. Jože Mlinarič - trenutno na zdravljenju v Evropi - poganjam nanovo korenine skupaj z dvema sobratoma domačinoma, Brazilcem in Italijanom v težkih okoliščinah vojne, strahu, pobojev in vseh vrst revščine. Čez nekaj tednov pričakujemo tudi g. Gustija Horvata, ki naj bi se po večletnem delovanju v Ruandi spet oprijel dela v svojem prvem misijonu prav tukaj v Rukagu, nedaleč od ruandijske meje. Sam sem določen za izgradnjo novega mladinskega centra in obrtnih delavnic v glavnem mestu Burundija - Bujumburi. Trenutno s sobratom Brazilcem urejujemo potrebne papirje za osem hektarjev veliko zemljišče v najrevnejši četrti mesta, nedaleč stran od letališča. Začeti z novim delom le dobrih nekaj sto metrov stran od kraja, kjer je bil 10. julija letos zverinsko ubit moj sobrat domačin Ruandijec, s katerim sva delila strahote ruandijske tragedije v Butaru, ni stvar čustev in oklevanja, temveč kvečjemu zaupanje Previdnosti in vera, da je kri mučencev potrebno seme za nekaj novega, od Boga hotenega in za mlade koristnega. Tako sam dojamem smrt sobrata Jacques-a Ntamitaliza, ki ga opisujem v knjigi *Ruanda, črna vest človeštva*. Rad ga priporočam Vašim molitvam! Bil je prvi duhovnik-salezijanec Ruandijec.

Zaradi izredno težkih okoliščin v deželi zaenkrat ne sanjamo o velikih načrtih. Previdnost nam sproti narekuje dnevni red. Upam, da še pred deževnim obdobjem sredi septembra pokrijemo šest učilnic osnovne šole, ki jih je zastavil g. Jože. Tako bodo otroci v 18

razredih morebiti le začeli s poukom, če se morija zaustavi. Veliko ljudi je od drugod prbežalo na griče našega misijona, kjer je relativno bolj varno, čeprav je zemlja le dobrih sto metrov stran od misijona prepojena s krvjo. Okrog tristo ljudi se je pridružilo rednim potrebam domače Karitas v misijonu. Vsako soboto je dvorišče misijona pravo mravljišče človeške revščine. Dokaj redno nas oskrbuje belgijska ambasada in delno Karitas z živili (riž, fižol, mešanica moke, olje...). Obleke in pregrinjala navadno kupujemo v galonih v mestu, če le dobimo. Tukajšnji misijon ima še sedem podružnic in med 35 do 40 tisoč kristjanov. Danes smo imeli poroko 64 parov v naši veliki cerkvi. Tri ure je trajal obred. Seveda ne bo velikih slavij, ker mora biti vse do mraka končano, ker vsakdo, ki se sprehaja ponoči, tvega najhujše.

Ker mi papir oz. prostor na njem pohaja, bi rad ob tej priložnosti izrazil veliko zahvalo Vam vsem za vso pomoč, tako duhovno kakor gmotno v mojih dneh preizkušnje v Ruandi, bivanja med Vami in ob snovanju novih načrtov. V mislih imam rojake v Kanadi, Ameriki, Nemčiji in bližnjem slovenskem zamejstvu (Goriška, Tržaška in Koroška), in seveda v domovini, ki nas nikdar ne razočara. Bog Vam povrni za vse storjeno in za nadaljnje pobude!

Hvaležni Danilo Lisjak

V pričakovanju na gosta

Stvarnik je dal življenje človeku, ustvaril je bitje. Stvarnik je lončar, človek glina.

In zdaj ustvarjeno bitje čaka svojega gospodarja, glina čaka, da jo pride lončar obiskat. Gospod se je naredil gosta in trka na vrata človeka. Naredil se je majhnega, revnega in kot otrok trka na naša vrata. Upa v našo gostoljubnost, v preprost sprejem.

Advent - pričakovanje - je priprava na sprejem gosta. Lepo bi bilo, če bi tudi mi kot Mojzes pred svojim šotorom znali dvigniti pogled, v belem dnevu videti tri goste in jim reči: »Gospod, če sem našel milost v tvojih očeh, ne hodi, prosim, mimo svojega služabnika!«

Novost v angleški Cerkv

Kraljica prvič v katoliški katedrali

Angleška kraljica Elizabeta rimske katoliške Cerkev za časa kralja Henrika VIII. (u. 1547). Todejanje kraljice Elizabete in anglikanskega nadškofa priča, kako se izboljšujejo odnosi med katoliško in anglikansko Cerkvijo.

POGLED V SLOVENIJO

Čas adventa, čas političnega nesoglasja

Verni Slovenci so se tudi letos poglobili v adventni čas. Ta je bil pravzaprav zmerom prisoten v zavesti katoličanov, vendar se po dolgem obdobju ideološkega enoumja šele zdaj v demokratični oz. politično pluralistični državi lahko javno izraža. Duh in sporočila adventa so prisotni v posebnem ozračju in v versko-posvetnih dogodkih, ki se pred božičnimi prazniki vrstijo v Sloveniji. V Ljubljani, na Dolenjskem, Gorenjskem, Štajerskem, v Prekmurju pa tudi na Primorskem nemara še nikoli ni bilo toliko jaslic kot v tem letu. Miklavževanja bodo trajala pravzaprav ves december. Žal pa se je v ta čas vrinilo tudi veliko blišča in teženj iz tržišča, ki ljudem pod pretvezo verskih praznikov hočejo vsiliti razne nakupe.

Slovenski advent, vera in blišč

V času adventa je prav, da opozorimo na dejavno versko življenje Slovencev, ki tudi z gmotnimi prispevki omogočajo, kolikor se le da, normalno delovanje katoliške Cerkve in njenih ustanov. Pri tem je očitno veliko neskladje med političnimi strankami in njihovimi voditelji, ki spodbujajo protiversko vzdušje in celo silovite napade proti Cerkvi, ter delovanjem katoličanov pri izvajanju poslanstva Cerkve in njenih ustanov v naši državi.

V zadnjem času je bilo nekaj novih dogodkov, ki se uvrščajo med protiverske usmeritve in teženje. Poročali smo o odločitvi Senata Univerze v Ljubljani, da ne podeli častnega doktorata ljubljanskemu nadškofu Alojziju Šuštarju, kar je v slovenski, a tudi v mednarodni javnosti povzročilo osuplost in začudenje. Izrazito proticerkveno je naravnana tudi najnovejša razlaga t.i. protokolarnih pravil »glede sodelovanja predstavnikov verskih skupnosti na otvoritvah objektov,« ki jo je sprejela slovenska vlada. Zaradi te razlage pri slovesnostih ob odprtju cest, šol, bolnišnic in drugih objektov duhovniki in škofje ne bodo smeli več »aktivno« sodelovati, češ da bi bilo to v nasprotju z ustavnim načelom »o ločenosti Cerkve in države ter enakopravnosti verskih skupnosti in pomena določenih objektov za vse državljane«. Po takšni logiki je zapisal tednik Družina - »bi morala vlada sprejeti odlok o takojšnjem izgonu apostolskega nuncijskega iz Slovenije, ker naj bi s svojo navzočnostjo

Protiversko vzdušje in teženje

tudi on kršil ustavno načelo o enakopravnosti verskih skupnosti.«

Nesprejemljiv je tudi predlog zakona o registraciji verskih skupnosti, ki je pripravljen za prvo obravnavo v parlamentu. V njem so vse verske skupnosti spravili na eno kopto ne glede na to, ali gre za Cerkve ali pa za maloštevilne sekte. Če bi tak zakon sprejeli, katoliške Cerkve v Sloveniji ne bi mogli registrirati. Diskriminacijska so nadalje določila v predlogu zakona o registraciji verskih skupnosti glede obiskovanja verskega pouka. Župnijam, župnikom ali kaplanom so zagrožene visoke denarne globe, če bi kršili določila o verskem pouku, kot si ga zamišlja slovenska vlada. Vse bi bilo skratka spet tako, kot je bilo v prejšnjem režimu.

V protiverskem vzdušju, ki ga posamezne politične stranke razširjajo, se je zgodilo tudi to, da je npr. Rafael Kužnik, poslanec Slovenske nacionalne stranke, predlagal, naj država ukine plačevanje socialnih prispevkov za duhovnike. Sedanje vzdušje je tudi omogočilo, da se je t.i. okrogla miza o državi in verskih skupnostih, ki jo je v Ljubljani organizirala Demokratska stranka s sodelovanjem njene ga krila krščanskih socialistov, izrodila v pogrom proti katoliški Cerkvi in njenim predstavnikom, ki so sodelovali pri razpravi.

V Sloveniji so politične razmere skratka take, da ni mogoče doseči pomirjenja duhov in sprejeti vsaj nujnega soglasja o tem, kako naj se država utrjuje in poskuša odpraviti blokado v razmerjih sosed, zlasti z Italijo in Evropsko unijo. Čedalje bolj se kaže, da vlada Janeza Drnovška ni dorasla sedanjim kriznim časom in nalogam na domačem in mednarodnem prizorišču. Zaradi tega v javnosti narašča podpora predlogom, naj bi bodisi izvedli predčasne politične volitve ali pa zamenjali sedanjo vlado. Toda Slovenski krščanski demokrati, ki so najbolj kritični do vlade, so ob vseh kritikah odločni v tem, da ostanejo v vladni koaliciji. »Iz nje bomo odšli samo v primeru, da nas vržejo ven, naj se predsednik vlade že enkrat odloči.« Seveda pa bi se slednjič morali odločiti tudi krščanski demokrati, ki »s sedenjem na dveh stolih, ko so hkrati v vladi in opoziciji,« omogočajo nadaljevanje sedanjih dilem oz. zaskrbljujočih političnih in družbeno-gospodarskih razmer v Sloveniji. F.Z.

Predčasne volitve?

mentu Republike Slovenije, celo govori o finansiranju medijev in ne zgolj enega med njimi. Zaradi tega se nam zdi zamujena priložnost, da ni Odbor za mednarodne odnose skupaj z namensko pomočjo Primorskemu dnevniku razrešil še težavne problematike drugih medijev znotraj slovenske manjšine. Za celovito obravnavanje finansiranja medijev se bomo seveda še naprej zavzemali in upamo, da bodo k tem prizadevanjem pritegnili manjšinsko stvarnost pa tudi ustrezne organe v matični domovini. Ne nazadnje se je ponovno pokazalo, da ne moremo biti do kraja zadovoljni z ravnanjem med obema krovnicama organizacijama, se pravi med Slovensko kulturno gospodarsko zvezo in Svetom slovenskih organizacij, ki sta priznani kot enakovredna partnerja v odnosu na merodajne institucije v Sloveniji. Šele dogovor med njima je zelena luč za vse pomembne in vplivne sklepe. Imenovano demokratično pravilo, ki nepogrešljivo na zunanaj vzpostavlja manjšino kot celokupen in ne le delen subjekt, to pot ni bilo do kraja upoštevano. V takšnem vzdušju seveda ni nenavadno, da prihaja do raznih dezinformacij, kot je npr. ta, da naj bi Svet slovenskih organizacij odtegoval manjšinskim ustanovam svoj delež sredstev. Takšna namigovanja za manjšino niso koristna in jih je nujno preseči; zato je škoda, da nismo vsi skupaj pridobitvijev sredstev za Primorski dnevnik istočasno še oplenitili demokratičnega dogovarjanja znotraj manjšine v interesu manjšine v celoti. Svet slovenskih organizacij

Proslava ob 50-letnici Radia Trst A

50 let prinaša slovenska tržaška radijska postaja Radio Trst A v domove zamejskih Slovencev novice iz širšega sveta in krajevne stvarnosti, iz kulture, glasbe in gospodarstva itd. Letos so se radijskim pridružil že dolgo in težko pričakovane televizijske oddaje v slovenskem jeziku, ki pa problemov slovenskega dela deželnega sedeža RAI-a v Trstu - zlasti glede pomanjkanja avtonomije in osebja - še zdaleč niso rešile.

Kljub temu je bilo vzdušje v veliki dvorani Kulturnega doma v Trstu v petek, 8. decembra, še posebno slovesno ob svečani in obenem pristržni proslavi okrogle obletnice našega radia. Bila je to predvsem velika kulturna manifestacija na zelo visokem kakovostnem nivoju, k čemur so zagotovo pripomogli izvajalci glasbenega dela proslave, in sicer zbor Hrast iz Doberdoba in Jacobus Gallus iz Trsta pod vodstvom Hilarija Lavrenčiča ter godalni orkester pod vodstvom priznanega violinista Črtomira Šiškoviča, ki je ob tej priložnosti s svojo stradivarko nastopil tudi kot solist.

SSO in pluralizem

Proslavi so svoj pečat dali tudi nagovori ravnateljice deželnega sedeža RAI-a Grazie Levi, ravnatelj slovenskih kulturnih programov Radia Trst A dr. Filiberta Benedetiča in glavnega urednika slovenskih poročil Saše Rudolfa. Levijeva je na začetku poudarila, da je to velik praznik, zatem se je na kratko ustavila ob značilnostih dela na radiu, ki zahteva ljubezen in domiselnost, na koncu pa izrazila željo, da bi lahko nekoč, morda v združenju Evropi, vsakdo govoril tako, kot zna in želi. Benedetič je spregovoril o še vedno nenadomestljivi vlogi ra-

Radiu so izročili častni znak svobode Republike Slovenije

(Foto Kroma)

dia, zlasti ko gre za ohranjanje narodnostnih pravic in vrednot ter kulture sožitja med narodi. Spomnil se je svojih preminulih predhodnikov, ki so vodili programski oddelek, ter na kratko orisal delo in zasluge slovenskih programov Radia Trst A. Saša Rudolf je najprej sporočil čestitke vsedravnega direktorja deželnih poročil RAI-a Piera Vigorellija, nato se je ustavil pri dolgi sosledici poročil, dnevnikov in rubrik, ki so se zvrstile v 50 letih. Zlasti je opozoril na delo v današnjem obdobju, ki se odvija v težkih pogojih po-

manjkanja avtonomije in osebja. Vendar, je dejal Rudolf, slovenski časnikarji kljub temu delajo, kot so delali doslej, iz čuta dolžnosti do slovenskih poslušalcev. Orisal je zgodovinsko pot časnikarskega oddelka Radia Trst A, ki sedaj krije še televizijske oddaje; nazadnje pa se spomnil v Mostarju padlih Marca Luchette, Saše Ota in Daria D'Angela ter v Mogadišu ubitega Mirana Hrovatina.

Vrhunec petkove slovesnosti je prav gotovo predstavljala podelitev častnega znaka svobode Republike Slovenije, ki ga je Radiu Trst A izročil generalni konzul Slovenije v Trstu Vlasta Valenčič Pelikan. Odlikovanje - je rečeno v sporočilu slovenskega predsednika Milana Kučana - je slovenski radio prejel za zasluge polstoletnega odgovornega dela v korist naše skupnosti.

Ob tej priložnosti je deželni sedež RAI-a tudi izdal spominsko brošuro o 50-letnem delovanju Radia Trst A, ki jo je uredila Lida Turk in so jo podelili vsakemu udeležencu petkove proslave.

Ivan Žerjal

IZ BENEŠKE SLOVENIJE

Po upravičeni pozornosti, ki smo jo namenili nezaslišanemu dogodku v Matajurju, se vračamo k drugim novicam, ki jih v Benečiji ne manjka.

Začnimo z razveseljivo novico: včasih bi bilo res bolje, če bi se italijanska in slovenska prestolnica zgedovali po obmejnem sodelovanju in delovanju naših predstavnikov. Dober zgled bi jim lahko dal novoizvoljeni oz. potrjeni predsednik Gorske skupnosti za Terske doline Armando Nacco (LS), ki se resno zavzema za prihodnost tega območja. Ob prizadevanju za večjo vlogo Gorske skupnosti je svoj trud usmeril predvsem v mlade in njihovo šolsko izobrazbo. Gorska skupnost in občinski upravi v Tipani ter Bardu tako računajo, da bi odprli v Viškorši prvo državno dvojezično osnovno šolo v Benečiji. Pred kratkim smo omenili nevarnost, s katero grozi šolsko skrbništvo, in sicer, da bi zaradi racionalizacije italijanskega šolstva zaprli osnovni šoli v obeh občinah. Taka pobuda torej zadovoljuje šolske oblasti in krajane, obenem pa predstavlja dolgo pričakovano novost za slovensko manjšino na Videmskem. Obtem je razveseljivo še dejstvo, da je bilo soglasje med svetniki Gorske skupnosti precej visoko (30 za in 4 proti). Nazadnje povejmo še, da bo ta prvi šolski projekt v Benečiji, pri kate-

rem bodo imeli tudi pomoč javnih uprav (videmskega šolskega skrbnika, pokrajine in didaktičnega ravnateljstva).

Podobno navdušenje pa ne vlada pri drugi manjšini v naši deželi in sicer pri »sotripinih« Furlanij. Deželni svet je dne 27. septembra odobril zaščitni zakon (z veliko večino glasov). 34 členov izrecno govori o rabi furlanskega jezika v občinskih statutih in toponomastiki. Po dejanskem kvalitetnem premiku naše deželne politike (sicer smo upali tudi do naše manjšine), se je Rim obnašal po starem načelu in centralna vlada je zavrnila zakon sicer avtonomne dežele F-JK. Velja poudariti, da ima naša dežela poseben statut ravno zaradi prisotnosti svojih avtohtonih manjšin, vendar je na dlani, da s to avtonomijo dejansko ne razpolaga; po mnenju vlade namreč dežela nima pristojnih kompetenc za odobritev zakonov, vsaj ne na tem področju. Tako nedoslednost si lahko razlagamo na več načinov; zaskrbljujoča za nekatere bi lahko nedvomno bila politika novoizvoljenega deželnega predsednika Ciccottija, ki predstavlja vsaj iz tega vidika upravičeno nevarnost (saj je bil on sam med glavnimi pobudniki zaščitnega zakona za Furlane) in nenazadnje bi mu lahko celo zbežal kakšen »privilegij« za nas Slovence.

Erika Jazbar

Pomagajmo Cerkvi pri karitativni dejavnosti

Nekaj dejstev in ne praznih besed. Od leta 1990 do danes je italijanska Cerkev s prispevki za vzdrževanje Cerkev in s prispevki osem od tisoč pomagal 38000 škofijskim duhovnikom. Tiste duhovniki so prava mala vojska prostovoljcev, ki delujejo z besedo in dejanji v naši družbi. Ker so se prispevki za vzdrževanje Cerkev od leta 1989 (25,5 milijard lir) do leta 1994 (46 milijard lir) neprestano večali, je katoliška Cerkev večji del sredstev, zbranih s prispevki osem od tisoč, namenila verskim in karitativnim dejavnostim. Če so še v letu 1990 namenili 68,7 odstotkov iz prispevkov osem od tisoč za vzdrževanje duhovnikov, se je ta številka v letu 1994 znižala v korist verskim in karitativnim dejavnostim.

Med leti 1990 in 1995 je tako Italijanska škofovska konferenca namenila 695 milijard lir za karitativno dejavnost v Italiji in tretjem svetu.

Poglejmo nekaj primerov te karitativne dejavnosti v Italiji: mesto karitativnih dejavnosti v Tarantu, sklad *Jesus božji delavec* v Bologni, skupnost *Nomadelfia*, Italijanski center za solidarnost, razni centri za pomoč pri življenju, Vseitalijanski koordinacijski odbor za sprejem beguncev in potrebnih, *Enoten misijonski center* v Veroni, *Vas upanja* v Bologni.

Drugi 220 milijard lir je bilo razdeljenih drugim karitativnim dejavnostim po vsej Italiji: gibanjem za pomoč obolenim za AIDS-om, revnim in vsega potrebnih, bivšim narkomanom, klošarjem, predvsem pa centrom za zbiranje brezdomcev itd. Ta denar so v letih 1990-95 škofije in župnije namenile v te karitativne namene kar same, in to večkrat s pomočjo krajevnih organizacij Karitasa.

395 milijard lir je italijanska Cerkev v teh letih namenila za karitativne dejavnosti in razvojne ter formacijske načrte v Afriki, Aziji, Latinski Ameriki, Albaniji in ostalih deželah tretjega sveta. Od leta 1990 do danes je bilo sprejetih v te namene 1915 načrtov.

Italijanska škofovska konferenca je od leta 1990 do leta 1994 namenila za financiranje 902 novih župnij 266 milijard lir iz prispevkov osem od tisoč; 338 milijard lir pa so porabili za druge pastoralne dejavnosti škofij. S tem denarjem so

zgradili oratorije, omogočili katehezo v stotinah župnij, poleg tega pa so del denarja namenili tudi misijonski dejavnosti.

Iz vsega tega je razvidno, da lahko vsakdo, ki se odloči pomagati Cerkvi, daruje tako prispevek za vzdrževanje Cerkev, kot se lahko tudi odloči za prispevek osem od tisoč. Razlika med prispevkoma je samo v različnem moralnem ovrednotenju. Prispevek osem od tisoč vernika ne stane ničesar in je zato zanj samo dejanje doslednosti do svoje veroizpovedi, medtem ko je prispevek za vzdrževanje Cerkev višje moralno dejanje, ker mora pač vsak vernik dati nekaj svojega denarja, pa čeprav lahko pri davčni prijavi odbije svoj prispevek.

Veronski škof msgr. Attilio Nicora, ki je zadolžen za te prispevke in njihovo pravilno uporabo, pravi: »Zavedati se moramo, da ne gre samo za popravo cerkvenih stavb in cerkva, za pastoralno dejavnost, ampak predvsem za določene osebe, ki se svojem delu popolnoma posvečajo; vsi prispevki so samo dobra ekonomska podlaga za duhovnike, ki se tako lahko bolje posvetijo svojemu duhovniškemu delu, ne da bi morali neprestano misliti na ekonomske probleme. Zato pravim, da se moramo vsi zavedati, da ni dovolj pomagati samo lastnemu župniku in škofu; pomagati moramo vsem duhovnikom v Italiji in obenem biti na ta način solidarni predvsem s tistimi, ki živijo v najslabših ekonomskih razmerah.«

Pri vsem tem ni zanemarljivo dejstvo, da lahko prispevke za vzdrževanje Cerkev odštejemo pri davčni prijavi, pa čeprav vsi vemo, da bo vsak vernik raje gledal na moralno plat prispevka za vzdrževanje Cerkev in duhovnikov, katerim bo s prispevkom omogočil lažje pastoralno in karitativno delovanje.

Ob 90-letnici Ubalda Vrabca

Pred devetdesetimi leti se je v Trstu rodil skladatelj in narodni delavec Ubaldo Vrabec. Kot znano, je tržaški glasbenik pokopan v Rodiku, kjer je v nedeljo, 10. decembra, njegov spomin počastila v imenu Sveta slovenskih organizacij predsednica Marija Ferletič.

Prav je, da se naših zaslužnih osebnosti spominjamo in tako ohranjamo živ njihov spomin tudi kasnejšim rodovom.

ZCPZ odgovarja

V četrtek, 7. decembra smo v Primorskem dnevniku brali članek z naslovom »Ob 30. letnici CPZ«. Podpisal ga je A.S., Ricmanje. Ko bi A.S. bolj poznal program in delovanje ZCPZ, ne bi trdil stvari, ki so daleč od dejanskega stanja, nam škodijo, a tudi ne morejo biti v ponos piscu članka, kdorkoli se že skriva pod izmišljenim imenom in za kraticami.

A.S. piše: »Ni lepo, da se nekdo kiti z delom drugih.« Nikoli in nikjer nismo trdili, da so zborovske revije samo naše delo. Vedno smo bili hvaležni in dajali priznanje tistim, ki nam pomagajo zborovske revije pripraviti in izvesti: pevcem, pevovodjem, organizatorjem. V programu smo napisali: »Da smo 30 let, leto za letom, mogli izvesti zborovske revije, gre čast mnogim požrtvovalnim pevovodjem in vztrajnim ter zvestim pevcem.« A drži tudi, da revije ne more biti, če je nihče ne organizira. Moramo tudi povedati, da pri prirejanju zborovskih revij nam ne gre toliko za zunanjo prireditelja, ker bi jo v takem primeru prav lahko obogatili z vabilom še drugim zborom izven naše pokrajine. Revije so nam bolj sredstvo, da pevski zbori živijo in se krepijo. Brez te pobude marsikateri zbor ne bi nastopil v javnosti. In vsakdo, ki se ukvarja z zborovstvom ve, kako koristni so taki vsakoletni nastopi zborov in predvsem priprava nanje.

ZCPZ je od svojega nastanka leta 1963 živela in še živi na račun prostovoljnega in brezplačnega dela svojih požrtvovalnih pevcev, zborovodij, organistov, odbornikov in duhovnikov. Deželna podpora je v tem dolgem časovnem razponu znašala povprečno štiri milijone letno. S to javno podporo, s prostovoljnimi pri-

spevki naših ljudi in s pomočjo vseh včlanjenih zborov in pevske skupine, ki jih je danes 42, smo uresničili nekatere množične kulturne pobude. Te so: revije zborov, božični koncerti, Pesem mladih, poletni seminarji za pevce, tečaji za zborovodje in organiste, na katerih so sodelovali tudi znani in priznani slovenski glasbeni strokovnjaki, tako iz zamejstva kakor iz matice. Stroški za te pobude terjajo vsote, ki gredo v milijone. Kakor hitro smo bili deležni večje podpore, smo vsoto sorazmerno porazdelili med včlanjene zborove in pevske skupine. Nepoznan pisec A.S. Ricmanje pravi, da ne bo ocenil nastopajočih zborov, vendar se spotakne, ko piše o nastopu udeležencev letošnjega pevskega letovanja.

Da »častitljive gospe in gospodje« niso pustili v svoj krog mladih, je laž. Naj nam A.S. navede samo en primer, ko smo zavrnili mladega človeka in tudi starejšega, ki je bil pripravljen delati kot pevovodja, organist in v organizaciji. Vsa leta iščemo mlade ljudi, ki bi postali zborovodje ali organisti. Potrebujemo jih. Zanje smo organizirali pevovodske tečaje v Trstu, pošiljamo jih na glasbene tečaje v Slovenijo; še letos smo poslali skupno mladih na Evropski simpozij za zborovsko glasbo, ki je bil julija v Ljubljani. Že nekaj let prirejamo tečaje za mlade organiste. Letos npr. se je takega tečaja udeležilo 14 mladih. Vstopna vrata v naš odbor so bila in so vedno odprta za mlade in starejše Slovence, ki sprejmejo naš statut in so pripravljeni delati brezplačno. Hvaležni smo bili in smo nekaterim cenjenim mladim zamejskim glasbenikom, ki so bili in so še vedno pripravljene sodelovati z našo organizacijo, kljub temu da jim za njihovo delo posredujemo skromen prispevek.

Podtikanja o duhovnikih, vključenih v Zvezo, nas spominjajo na povojno obdobje.

Slednjič se sprašujemo, komu koristi ta grobi napad na našo organizacijo.

Odbor Zveze cerkvenih pevskega zborov

Koroške drobtinice

Povečana slovenska gimnazija

V soboto, 15. septembra, je bil za mlade koroške dijake poseben dan. Po 20-mesečnih prenovitvenih delih so odprli oz. predali uporabi dozidan del novih prostorov gimnazije. Poslopje - zgrajeno leta 1975 - iz katerega je do zdaj prišlo že več kot 1000 maturantov in v prostorih katerega se je pred 5 leti naselila tudi dvojezična trgovska akademija (letos so imeli prvo matura), je že kar »vpi- lo« po razširitvi. Zdaj je dobrih 700 dijakov poleg svetlih in moderno opremljenih prostorov dobilo tudi enkratno moderno opremljene hodnike oz. stene: koroški umentik Valentin Oman jih je olepšal s svojimi slikami oz. freskami.

Slovesnosti se je poleg dijakov, njihovih staršev in profesorjev udeležilo tudi veliko število častnih gostov in politikov. Med drugimi je bil navzoč tudi deželni glavar Zenato, medtem ko je »zlata ključ« obema ravnateljema šol predala ministrica za pouk in šolstvo ga. Gehr. Prenova je stala skoraj 57 milijonov šilingov.

Knjižni dar Celovške Mohorjeve za leto 1996

Pred kratkim je vodja založbe celovške Mohorjeve g. dipl. ing. Kattinig na tiskovni konferenci predstavil knjižni dar za leto 1996. Le-ta obsega naslednje knjige:

Pratiko (natisnili so jo v 12000 izvodih),

Koledar (v prodaji je 7000 izvodov; poleg številnih člankov v zvezi s proslavami ob koncu 2. svetovne vojne na notranji strani ovitka sporoča tudi, da je Mohorjeva priključena na Internet),

Slovenska zgodovina do razsvetljenstva (izšla je v 4000

izvodih, sestavila pa sta jo Peter Štih in Vasko Simoniti) in **Zavržena hči** (povest neznanega avtorja, ki je pred 40 leti izhajala že kot podlistek *Nedelje*). **Franceve ljubezenske zgodbe** (avstrijske pisateljice

Christine Nöstlinger - v slovensčino prevedla Lučka Jenčič, pravzaprav otroška knjiga, a zelo zanimivo branje tudi za starejšega ljubitelja tiskane besede).

Na izbiro pa so dali še naslednje knjige:

za Slovenijo otroško slikanico **Noetova ladja** (za koroške bralce so jo izdali že lani) in kaseto trobentista Franca Korbarja, na kateri so koroške slovenske narodne pesmi,

za koroške bralce pa Ošlakovo **Človeka nikar** in jezuitskega patra Henrija Boulada (v slovensčino prevedel Alojz Angerer) **Božji sinovi, božje hčere**, ki je pred meseci - skupaj z avtorjem - že bila predstavljena v Tinjah. V kratkem pa bo izšla tudi CD kasetta trobentista Franca Korbarja.

Branja je torej dovolj, le časa - in seveda nakup - si bo treba vzeti. Sicer pa nas Mohorjeva pridno zalaga z branjem, saj so v letošnjem letu natisnili kar 55 knjig (praktično torej vsak teden eno).

Podelitev Einspielerjeve nagrade

V ponedeljek, 20. novembra, sta Kršćanska kulturna zveza in Narodni svet koroških Slovencev v prostorih Slomškovega doma celovške Mohorjeve podelila letošnjo Einspielerjevo nagrado. Prejemnik je bil klubski predsednik Južnotirolske ljudske stranke **dr. Hubert Frasnelli** (na sliki ob dr. Zerzerju). Le-ta se odločno zavzema za koroško narodno manjšino in je velik prijatelj koroških Slovencev.

Slovesnosti, ki so jo olepšali pevci iz Globasnice, so se med drugim udeležili deželna glavarja južne Tirolske dr. Durnwalder in Koroške dr. Zernatto, slovenski zunanji minister Thaler in krški škof dr. Kapelari. **R.B.**

Nova zaostritev v odnosih med Italijo in Slovenijo globoko zaskrblja Slovence v Italiji, saj negativne odnose med državama praviloma najprej občuti obmejno prebivalstvo ter jih še posebej občutimo pripadniki obeh narodnostnih manjšin. Slovenci v Italiji pa smo in moramo biti še dodatno zaskrbljeni tudi zato, ker bi bilo iz najnovejših izjav predsednika vlade Lamberta Dinija mogoče sklepati, da osrednje italijanske oblasti sploh prezirajo odprte probleme naše narodnostne skupnosti. Naših problemov namreč v razpravi o smernicah za italijansko šestmesečno predsedovanje EZ sploh ni omenil, medtem ko je govoril o zaščiti italijanske manjšine ter je glede zapuščene imovine istrskih optantov osvojil stališča skrajne

SSk o stanju manjšine

desnice in njihove zahteve proglasil kar za človekove pravice.

Tako je ugotovilo ožje deželno tajništvo SSk na svoji zadnji seji v soboto, 9. t.m., v Nabrežini, na kateri je ponovno izrazilo upanje, da bosta državi čimprej našli dogovor ob spoštovanju dostojanstva in zakonitih koristi obeh strani. Kar zadeva specifično problematiko Slovencev v Italiji, pa SSk meni, da bi jo morali slovenski predstavniki čimprej neposredno predstaviti sami italijanski vladi. Zato SSk predlaga, da bi komponente slovenske manjšine, ki so pred dvema letoma sooblikovale skupni zakonski predlog za globalno zaščito, takoj zaprosile za sestanek s predsednikom Dinijem ali drugim merodaj-

nim članom vlade.

SSk je nadalje vzela na znanje, da je Odbor za mednarodne odnose Državnega zbora Republike Slovenije pred dnevi izrazil pozitivno mnenje o možnosti financiranja Primorskega dnevnika, SSk izraža zadovoljstvo, da namerava Slovenija finančno podpreti edini slovenski dnevnik v Italiji; ob tem pa želi tudi jasno potrditi stališče, da bi moral biti Primorski dnevnik izraz celotne manjšine, tako da bi strateške izbire, usmeritev in tudi lastništvo ne odražale enega samega njenega dela. To tem bolj zdaj, če bo časopis živel ne le z javno podporo Italije, ampak tudi matične države. SSk je v tem smislu že iznesla svoje predloge, ki jih zdaj v celoti potrjuje.

Ožje deželno tajništvo SSk je obravnavalo tudi polemike, ki so nastale okrog delitve podpor iz Slovenije med organizacije in ustanove Slovencev v Italiji. SSk meni, da gre za izredno pomembna in občutljiva vprašanja, ki zahtevajo od vseh največjo resnost in odgovornost. Do polemik prihaja očitno zato, ker se krovnih organizacij civilne družbe SKGZ in SSO nista predhodno jasno dogovorili, pa tudi zaradi nekaterih nedoslednosti slovenskih oblasti. SSk potrjuje svoje stališče, da bi bilo najbolje, če bi Republika Slovenija delila te podpore na osnovi zakona, in to v soglasju obeh krovnih organizacij civilne družbe Slovencev v Italiji, vsaj dokler se razmere pri nas ne uredijo drugače.

SSO: Videm

Predsednica SSO Marija Ferletič in podpredsednik za Videmsko pokrajino dr. Riccardo Ruttar sta ob srečanju z novim videmskim prefektom, v daljšem delovnem razgovoru predložila problem slovenske manjšine v Italiji s posebnim poudarkom na probleme Slovencev v Videmski pokrajini. Izrazila sta tudi obžalovanje nad dogodki v cerkvi na Matajurju, ki so v slovenski manjšini vzbudili toliko ogorčenja nad absurdnim početjem. Prefekt, ki je pozorno poslušal izvajanje svojih gostov, se je strinjal, da je potreben stalen dialog za preverjanje odprtih vprašanj za njihovo čimboljše reševanje. V tem smislu je izrazil svojo razpoložljivost in se zahvalil za obisk.

Ob 200-letnici smrti Antona Tomaža Linharta

Letos mineva dvesto let odkar je umrl veliki slovenski književnik in prvi pomembnejši slovenski dramatik in prosvetljenc

ljiški zbornik, v katerem je seveda osrednja osebnost prav Anton Tomaž Linhart. Ko se spominjamo obletnice tega velikega

Antona Tomaža Linhart. Avtor veseliger Županova Micka in Ta veseli dan ali Matiček se ženi se je rodil 11. decembra leta 1756 v Radovljici, kjer še danes stoji tudi njegova rojstna hiša.

slovenskega moža, ki je poleg smisla za zdrav slovenski ljudski humor, imel tudi velik smisel in posluš za slovensko besedo, si lahko samo še želimo, da bi med nami tudi danes rasli

Prav v Radovljici so mu letos tudi posvetili cel niz svečanosti, ki so imele svoj vrh v nedeljo, 10. decembra, ko so v prelepi Radovljici na Gorenjskem na veliki slovesnosti ob podelitvi raznih priznanj predstavili tudi zelo bogat, 350 strani obsegajoči Radov-

možje in žene Linhartovega kova: zdravi, pametni, pošteni in zavedni Slovenci, katerim ne bi bilo žal tipičnega slovenskega ciničnega posmeha raje zamenjati za zdrav ljudski humor, s katerim nas je prvi obdaril prav Linhart.

Boris Pahor v Ljubljani

Gost francoskega kulturnega centra

V Ljubljani že dolgo vrsto let deluje Francoski kulturni center Charles Nodier. Ime nosi po izredno razgledanem francoskem pisatelju, ki je v času Ilirskih provinc služboval v Ljubljani in napisal tudi več vtisov o naši deželi. Center ima zelo bogato kulturno dejavnost (razstave, koncerti, predvajanja filmov, predstavitve novih knjig, izdajanje lista Le Petit Nodier). V tem centru se je v sredo, 6. decembra, ob 18. uri pričel kulturni večer, na katerem so predstavili francoski prevod romana tržaškega pisatelja Borisa Pahorja *Printemps difficile* (Spopad s pomladjo) (Ed. Phébus). Na predstavitvi sta bila prisotna tudi veleposlanika Francije in Italije v Sloveniji in profesor slovenskega jezika na Inštitutu za vzhodne jezike v Parizu dr. Vladimir Pogačnik. Sodelavka kulturnega centra Elisabeth Faure je predstavila pisatelja in se nato z njim zelo lepo razgovarjala o knjigi. Spopad s pomladjo je odlično prevedla Andrée Lück-Gaye, po materi prekmurska Slovenka. Knjiga, ki je izšla že letošnje poletje, je v Franciji doživela

izreden uspeh; o njej so poročali različni ugledni časopisi in revije (Le Monde, La Croix itd., pred kratkim tudi L'Express), posnetih je bilo veliko radijskih in televizijskih razgovorov z avtorjem, slovesna predstavitve pa je bila že septembra v muzeju Cluny, v središču Pariza. Sam pisatelj se sprašuje, zakaj je ta knjiga doživela tak uspeh v nasprotju z njegovim prvim prevodom v francoščino *Pélerin parmi les ombres* (La Table Ronde, 1990), ki je šel skoraj neopazno mimo francoske javnosti, čeprav vsebuje Pahorjeva osebna pričevanja o alzaškem taborišču Struthof. Zakonec večera je pisatelj Boris Pahor številnim udeležencem (veliko je bilo Francozov) prebral iz nekega dela Charlesa Nodiera odlomek, ki govori o Trstu.

Upamo, da bo prevod francoski javnosti poleg avtorja približal tudi nekaj slovenske stvarnosti v Italiji in mogoče spodbudil kakšno italijansko založbo, da bi v svoj program vključila tudi kak prevod slovenskih sosedov.

V-č

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

KNJIŽNA ZBIRKA ZA LETO 1996

KOLENDAR 1996

Andrej Arko
ODKLETEV
Črtice in novele

Pietro Brignoli
MAŠA ZA MOJE
USTRELJENE
Iz dnevnika vojaškega
kaplana

Josip Kosovel
VAŠ PEPI IN
PAPAČI
Pisma iz zapora

Verena Koršič: predstavitev publikacije Župnijska skupnost v Štandrežu skozi stoletja

Objavljamo govor Vere Koršič Zorn, s katerim je predstavila publikacijo ob jubileju prosvetnega društva.

Vsak izid nove knjige je praznik. Knjiga je namreč najvernejše oglevalo časa, v njej se zrcalijo človeške lastnosti, dobre in slabe, vzponi in padeči človekovega duha, stremljenja in dosežki nekega zgodovinskega obdobja. Verba volant, scripta manent, kar je zapisano bo ostalo, ne bo se razblinilo kot besede v vetru, to so vedeli že Stari Rimljani. To bi morali tembolj vedeti mi, ki smo izpostavljeni raznim preprih in neugodnim vetrovom. Vsakič, ko se v našem prostoru rodi nova knjiga, je to za nas vse slovesen trenutek, potrdilo, da v nas še klijejo življenjske sile in da smo še pripravljeni piti iz studencev preteklosti, naše preteklosti.

Štandreška skupnost je v tem pokazala še posebno žilavost, saj skoraj ne mine jubilej, da ga ne bi marljivi štandreški rojaki primerno počastili z objavo kakšne publikacije.

Pred nami je spet zajeten zbornik, prava knjiga, polna zanimivosti iz vaškega preteklega, polpreteklega in sedanjega življenja. Resnično je treba čestitati štandreški skupnosti, da si v tem nelahkem času, ko je knjiga kljub poplavi tiska večkrat pastorka, privoščiti publikacijo, kakršno imamo pred sabo. Na 200 straneh se pred nami odvija dolga zgodovina štandreškega naselja, ki so jo skrbno popisali domači in še nekateri drugi sodelavci. Vendar ni to suhoparno naštevaje dejstev, ne, pred nami vstajajo podobe plemenitih žena in mož, ki so se za večno vpisali v zgodovino Štandreža in oblikovali njegovo materialno in duhovno lice. Svoje mesto so dobili tudi tisti, ki še danes skrbijo za versko in kulturno dejavnost. Pred nami vstajajo običaji, ki jih kljub bližini mesta še ohranjajo in z njimi plemenitijo versko in narodno življenje skupnosti. Skratka, vsak, ki bo knjigo prebral, bo v njej odkril

delček lastnih korenin.

Župnijska skupnost v Štandrežu skozi stoletja. Naslov je dovolj zgovoren kot tudi simbolična oprema Franka Žerjala: na platnicah lahko z enim pogledom zaobjamemo vse tri cerkve, ki so si sledile na štandreškem glavnem trgu. Besedila je zbral in uredil Damjan Paulin, latinske tekste je prevedel Cvetko Žbogar, lektorsko delo je opravila Vida Bitežnik, izredno bogato slikovno gradivo so prispevali Studio Assirelli, Damjan Paulin, Viktor Selva in Viljem Zavadlav. Knjigo so izdali Prosvetno društvo Štandrež, Zveza slovenske katoliške prosvete in Župnija sv. Andreja. Tisk je prevzela tiskarna Grafica Goriziana. V uvodu je zapisano, da so spodbudo za knjigo dale obletnice, povezane s štandreško skupnostjo v verskem, umetniškem in kulturnem življenju: 700-letnica zametka štandreškega naselja, ko je na polju že stala cerkva, posvečena sv. Andreju, 70-letnica ustanovitve samostojne štandreške župnije; tridesetletnica poslikave štandreške cerkve in dvajsetletnica smrti umetnika Toneta Kralja, pa še 30-letnica župnijskega doma Anotna Gregorčiča in 30-letnica ustanovitve Prosvetnega društva Štandrež.

Članke je prispevalo sedem avtorjev, ki so se za zapise opirali tudi na bogata pričevanja nekaterih domačinov; njihova imena so skrbno zabeležena v uvodu.

Poleg bogatega slikovnega gradiva, ki prikazuje Štandrež in okolico, štandreško cerkev pred vojno, v ruševinah med prvo svetovno vojno in v različnih obdobjih rekonstrukcije, cerkvene obrede, župnijska slavlja, praznike, nagrobne pomembnih štandreških rojakov, ki počivajo na domačem pokopališču, fotografije umrlih in še živečih pobudnikov verskega in kulturnega življenja, razne kulturne nastope verskih in prosvetnih društev, so v knjigo vključeni še katastrska mapa štandreškega

ozemlja iz l. 1822 in razni dokumenti.

Prvi prispevek izpod peresa Damjana Paulina Štandreška duhovnika izčrpno prikazuje cerkveno-upravni razvoj štandreške verske skupnosti od l. 1588, ko je Goriško obiskala posebna papeška komisija z namenom, da utemelji upravičenost zahtev po ustanovitvi škofije v Gorici. Komisija je obiskala tudi štandreško cerkev in ugotovila, da je ta precej bogata. L. 1663 je bil v Štandrežu za kaplana Blaž Cotič, sicer eden izmed trinajstih kaplanov župnije sv. Hilarija in Tacijana v Gorici, pod katero je spadala štandreška cerkev. Po ustanovitvi nadškofije v Gorici se je v cerkvenem pogledu marsikaj spreminilo. L. 1780 so v Štandrežu ustanovili lokalno kaplanijo s stalnim duhovnikom; bila pa je še vedno odvisna od stolne cerkve v Gorici. Prvi kaplan v Štandrežu je postal l. 1778 Ivan Kulot. Izredno pomembno je, da je l. 1785 začel pisati matične knjige. L. 1863 je štandreška kaplanija postala vikariat, prvi vikar pa je bil Ignacij Peternel. Vzporedno s cerkvenim se je izboljševalo tudi javno življenje. L. 1857 je v Štandrežu začela delovati ljudska šola; za prvega učitelja je bil postavljen Josip Komavec, ki je začel v cerkev uvajati zborovsko petje. Pomembna je tudi letnica 1868, ko je bil za prvega župana štandreške samostojne občine izvoljen Jožef Nanut. L. 1895 je bil štandreški vikariat povzdignjen v kuracijo. Prvi kurat Josip Kosovel je postal tudi prvi župnik, ko je nadškof Sedej 23. aprila 1924 izdal dekret, s katerim je ustanovil župnijo Štandrež. Župnik Kosovel je v Štandrežu ostal celih 53 let, spremljal svoje ovčice skozi dve svetovni vojni in trikrat pozidal veliko štandreško cerkev. Zaslužil bi javni spomenik; tudi taka razmišljanja bi nova knjiga morala sprožiti. Skoraj odveč je naštevati, da so v l. svetovni vojni domačini izredno trpeli, prav tako v času fašizma, ko je župnik Kosovel kljub prepovedi vztrajal s

slovensko besedo v cerkvi, kako so jim bili vsiljeni italijanski kaplani, ki so vozili alpince iz bližnje vojašnice in vojne sirote iz nekega goriškega zavoda, da bi le imeli nekaj vernikov pri italijanskih mašah, kako so župnika Kosovela italijanske oblasti stalno napadale in izvajale nad njim raznovrstne pritiske. Tudi ta huda leta so prešla; izmenjavala so se mirnejša in bolj razgibana obdobja, ko so se morali domačini spopadati z neutemeljenim razlaščenjem zemlje. Kljub vsem težavam pa je štandreška skupnost ohranila optimizem in je danes ena izmed najbolj delavnih na Goriškem. Po celi vrsti duhovnikov, ki so skrbno vodili štandreško župnijo, je l. 1993 bil imenovan Goričan Karel Bolčina, ki je kljub kratkemu obdobju izvršil že veliko pomembnih del v štandreški župniji in tudi poskrbel, da je dobila lep grb, ki ga je izdelal domačin Boris Lutman.

Cerkve ima bistveno vlogo pri javnem in cerkvenem življenju kraja. Zato je v knjigi posebno poglavje posvečeno štandreški cerkvi. Njena zgodovina se izgublja v davnem letu 1300, ko je baje na poljih že stala kapelica v čast sv. Andreju. Ko je dušnopastirsko službo v Štandrežu opravljal Blaž Cotič, je l. 1663 dal porušiti prvotno cerkvico in na njenem mestu zgraditi novo, večjo. V njej so častili sv. Andreja, sv. Florjana, sv. Ulrika, sv. Gotarda in sv. Antona Padovanskega. Arhivski viri poročajo, da so l. 1706 še upoštevali navodila za procesije k starodavni cerkvi sv. Andreja na godovne dneve vseh njenih svetnikov zavetnikov. Zanimiv je podatek o najemniški knjigi zemljišč štandreške cerkve s prvo vpisano pogodbo avgusta l. 1745. Proti koncu 19. stoletja so zaradi povečanega števila prebivalstva začeli misliti na gradnjo nove, večje cerkve. Prvi načrti segajo že v leto 1883; dokončni načrt, ki je bil nato tudi izveden, je leta 1899 izdelal arhitekt Hans Pascher iz Gradca. Novo

cerkev je 21. julija 1901 slovesno posvetil knez nadškof Jakob Missia. Iz članka jasno razberemo ozadje za pripravo nove gradnje, od različnih načrtov, do zbiranja sredstev, pri čemer so domačini res odigrali veliko vlogo; če drugače niso mogli prispevati, so pomagali z lastnimi rokami. V priloženih dopisih raznih sočasnih časopisov lahko preberemo le pohvalne besede o vseh, ki so pri gradnji pomagali, posebno o domačem zidarskem podjetju bratov Franca in Josipa Mozetiča, ki je prevzelo odgovorno nalogo zidave.

Vsaka cerkev, naj bo še tako neznanatna, hrani zagotovo vsaj eno umetniško delo, sliko, fresko, kip, oltar ali cerkveno opremo. Štandreška cerkev, ki je imela zelo razgibano zgodovino, je tudi iz preteklosti ohranila nekaj dragocenosti, nekaj pa jih je dobila po zaslugi kasnejših, za umetnost dojemljivih duhovnikov. Zapis o umetnostnozgodovinskem bogastvu štandreške cerkve želi opozoriti na podrobnosti, ki jih utegnejo spregledati še tako zvesti obiskovalci božje hiše. Poleg veličastne poslikave, ki jo je na pobudo dekana Jožefa Žorža uresničil Primorcem izredno priljubljeni umetnik Tone Kralj, je v štandreški cerkvi še nekaj ostankov njenih predhodnic: na žalost le delno ohranjeni oltarji iz nekdanje baročne cerkve: lepi marmorni kipi cerkvenih zavetnikov sv. Andreja in sv. Florjana, angelske glavice, nekateri deli glavnega oltarja in desni stranski oltar iz domiselno intarzirane raznobarvne marmorja. Ti oltarji izhajajo iz znanih goriških kiparskih delavnic, ki so v 17. stoletju zalagale mesto in bližnjo, pa tudi daljno okolico s kvalitetnimi kiparskimi izdelki. O teh dragocenostih je poročal že eden najodličnejših štandreških rojakov Andrej Marušič v svojem delu Moja doba in podoba. Lahko samo obžalujemo, da je prva svetovna vojna veliko tega uničila.

(dalje prihodnjič)

Mala Cecilijanka 1995

Mala Cecilijanka je tista pobuda, ki vsako leto združi vse generacije od nonotov do staršev in otrok otroškega vrtca. Videl si namreč stare matere nad 90 let in otroke iz vrtca, seveda poleg staršev, bratcev in sestric. Vsi namreč radi poslušamo in občudujemo na odru nastopajoče otroke ne zaradi njih petja kot takega, temveč ker smo veseli, da nastopajo in pojejo. Kvaliteta njih petja ni toliko važna, pomemben je nastop. Zato zborov ne

Združenje cerkvenih pevskih zborov. Pomanjkljivosti seveda ni manjkalo, predvsem zaradi nepripravnega prostora. Telovadnica je pač prostor za telovadbo in ne za pevske nastope. Toda letos je organizator hotel ohraniti tradicijo Male Cecilijanke na praznik Brezmadežne; drugega prostora ni našel, ker so bile vse dramske dvorane oddane; zato se je moral zadovoljiti s telovadnico. To so pripravili, kar se je dalo, vendar več kot toliko niso mogli. Glavno je, da se je ohranila tradicija, da so zbori nastopili in da je bila udeležba dobra.

Mladinska zbor Štandrež in Župančič

Mladinski pevski zbor Vrh sv. Mihaela

sodimo po njihovi pevski kvaliteti, temveč po zagnanosti za gojitev zborovskega petja, saj se vsi zavedamo, koliko truda in požrtvovalnosti zahteva vsak otroški zbor tako od otrok kot od njih pevovodij in tudi staršev.

Tako moramo presojati tudi nastop otroških zborov na praznik Brezmadežne v telovadnici pri Katoliškem domu v Gorici. Vsak zbor je pokazal, kar je največ mogel. Zaradi tega je vsak zbor lahko zadovoljen s svojim nastopom in z zborom njih pevovodje in mi poslušalci ter organizator

pili in da je bila udeležba dobra.

Nastopajoči zbori pa so naslednji otroški zbori: pevski zbor iz Doberdoba (vodi Lucija Lavrenčič, pri klavirju Zulejka Devetak), pevski zbor F.B. Sedej iz Števerjana (Valentina Humar, pri klavirju Barbara Peršič), otroški zbor iz Štavra (Nadja Kovic, pri klavirju Tanja Kovic), otroški pevski zbor Ladjica iz Devina (Olga Tavčar, pri klavirju Barbara Corbato), mladinski pevski zbor Vrh sv. Mihaela (Marjanka Čevdek), združena mladinska zbor Štandrež in

O. Župančič (Cristina Marussi in Elda Gravnar), otroški pevski zbor Plešivo (Irena Štubelj), otroški pevski zbor Rupa-Peč (Tanja Kovic, pri klavirju Damjana Čevdek), otroški pevski zbor Kresnice iz Trsta (s. Karmen Koren, spremljala Elisa Perusi), mladinski pevski zbor OŠ F. Erjavca iz Nove Gorice kot gost iz Slovenije (Milena Prinčič, pri klavirju Živa Fišer).

Na odru je torej nastopilo deset zborov. Pogrešali smo pa kak zbor iz Gorice. Zbori so bili eni bolj, drugi manj številni; se pač čuti padec rojstev tudi pri zborih. Vendar so bili nekateri neverjetno številni, npr. Plešivo, zbor z Vrha, oba združena iz Štandreža in seveda oba gosta. Zelo primerno je bilo, da je revija zaključil zbor iz Nove Gorice. Upajmo, da bo tudi prihodnje leto na tej reviji kak zbor iz bližnje Slovenije.

Napovedovalka je pozdravila: »Nasvidenje prihodnje leto!« Mi dodamo: »V prenovljeni dvorani Katoliškega doma!«

K. Humar

Spremembe v proračunu goriške občine

V prejšnjem tednu je prišlo v občinskem svetu do zadnje spremembe proračuna za leto 1995, pred prikazom proračuna za leto 1996. O tem poročamo, ker se nekatere postavke tičejo tudi slovenske manjšine. Predvsem je važen problem razširitve pokopališča v Štandrežu, ki že dolgo let čaka na odobritev; prišlo je do zapletljive zaradi tega, ker ni razdalje vsaj sto metrov do prvih hiš v bližini kot predvideva zakon. Pod vprašanjem je bila možnost, da bi Krajevna zdravstvena enota dovolila razdaljo samo 50 metrov, ker gre za staro pokopališče, ki mu priznava vrednost tudi občinski statut. Krajevni zdravstveni organi so vprašali za mnenje v Rim na višje urade, in zgleda da je prišel negativen odgovor, zato je uprava takoj predlagala ukinitve postavke 350 milijonov za ta dela.

nov za ta dela. Ker pismenega sporočila iz Rima ni nihče videl in o argumentu ne obstaja nobeno uradno sporočilo občini, je svetovalec Špacapan predstavil amandma z zahtevo naj postavka ostane, vsaj dokler ne bo zadeva dokončno razčiščena. Župan se je obvezal, da bo vsoto spet postavil v proračun za prihodnje leto, če bo dokumentacija naklonjena možnosti razširitve pokopališča. Isti svetovalec je predlagal še en amandma v zvezi z bodočo lokacijo šole Trinko. Ker očitno uprava ne najde rešitve za prihodnje leto, naj se obveže, da bo popravila ogrevalno napravo v stavbi na Kapucinski ulici, kjer je bila šola prej. Župan je priznal, da ima s to zadevo težave in je sprejel predlog, da vnese v proračun za prihodnje leto 100 milijonov za ta dela.

B.Š.

Nastopi SCGV Komel

V predbožičnem času bo na Slovenskem centru za glasbeno vzgojo Emil Komel več šolskih nastopov.

Na prvem (v soboto, 16. decembra, ob 18. uri v komorni dvorani SCGV) se bodo predstavili pianist prof. S. Gadžijeva. Ostali nastopi bodo:

v ponedeljek, 18.12., ob 19. uri v župnijski dvorani v Doberdobi; v torek, 19.12., ob 19. uri v komorni dvorani SCGV v Gorici; v sredo, 20.12., ob 19. uri v Gregorčičevem domu v Štandrežu; v četrtek, 21.12., ob 19. uri v Sedejevem domu v Števerjanu.

Srečanje z Damjano Bratuž

Veliko je Slovencev, ki so v svetu naredili kariero. Mnogi med njimi so ostali tudi zavedni Slovenci in tako vse svoje življenje s svojim delom ostajajo pravi ambasadorji Slovenije v tujini. Ena takih je tudi dr. Damjana Bratuž, zamejska Slovenka, svetovno znana pianistka in prva ženski doktorat iz klavirja na univerzi v Indiani (ZDA).

Življenjska pot je Damjana Bratuž popeljala v svet iz Gorice ter iz pokončne, narodnozavedno ter glasbeno nardarjene družine. Njen oče je imel sredi Gorice znano kavarno (v ulici Mameli), ki je bila predvojno in še dolga leta po njej pravo zbirališče goriških zamejskih Slovencev.

Pianistka D. Bratuž se je iz Italije najprej preselila v ZDA, nato pa v Kanado.

Upravni odbor Kulturnega doma iz Gorice prireja posebno »družabno prijateljsko srečanje« z rojakinjo Damjano Bratuž, ki bo v Kulturnem domu v petek, 15. decembra, s pričetkom ob 20.30. Ob tej priložnosti bodo tudi predstavili brošuro Kavarna Bratuž, ki jo je napisal goriški novinar Marko Waltritsch, izdajo pa sta omogočila Kulturni dom Gorica ter Zveza slovenskih kulturnih društev.

Borut Pahor v Gorici

Krožek za družbena vprašanja A. Gregorčič vabi v četrtek, 14. decembra, ob 20.30 na večer z Borutom Pahorjem v komorni dvorani ob Katoliškem domu. Naslovom večera se glasi **Odnosi Italija-Slovenija 20 let po Osimu**. Obletnica sporazumov nam nudi priložnost, da poglobimo razmišljanje o sedanosti in prizadevanja za prihodnost.

Borut Pahor je poslanec ZL-SD v slovenskem državnem zboru, obenem pa predseduje parlamentarni komisiji za mednarodne odnose. Je zelo dober poznavalec omenjene aktualne in precej žgoče problematike. Treba je še poudariti, da predstavlja Pahor tisto zgodovinsko goriško pokrajino (kajti v njej se je rodil), kar pomeni, da je iz dejanskih razlogov precej dobro seznanjen z našo manjšinsko in obmejno realnostjo.

Števerjan, misijonski popoldan in tombola

V nedeljo, 17. decembra, bomo imeli v Sedejevem domu v Števerjanu ob 16. uri misijonski popoldan s tombolo. V goste smo tokrat povabili g. Josepha Rakotorahalaha iz Ljubljane. Rojen je bil sicer pred 41 leti na Madagaskarju, nato je prišel študirar arhitekturo v Ljubljano, se poročil s Slovenko, profesorico iz Sv. Lucije. Pognal je korenine na slovenskih tleh, a vedno rad predstavlja svojo domovino, rdeči otok - Madagaskar. Zanimivo je slišati Malgaša, kako perfektno govori slovensko in Joseph R. to zna. S pesmijo, glasbo, diapozitivami nam bo predstavil Madagaskar, kjer med drugim deluje največ slovenskih misijonarjev.

vo, saj živijo v tej deželi potomci davnih priseljencev iz Indonezije; i torej niso Afričani. Joseph Rakotorahalaha je že veliko nastopal v Sloveniji in sosednjih državah na dobredelnih koncertih, kulturnih prireditvah, po vrtcih in šolah ter na radiu in TV. Igra na tipična glasbila svojih ljudi in tudi poje. V svoji župniji blizu Ljubljane je tudi vodja veroučne skupine in je aktivno vključen v dogajanje Cerkev na Slovenskem. Trenutno je zaposlen na RTV Slovenija. O njem piše tudi znana knjiga *Kdo je kdo za Slovence*.

Srečanje organizirata župnijski pastoralni svet ter društvo F.B. Sedej iz Števerjana.

Vsi toplo vabljeni, pridite v velikem številu, ne bo vam žal, saj vas bo večer gotovo obogatil.

Otok sam, njegovi prebivalci, kultura - vse je silno zanimivo.

Dobrodošel, sv. Miklavž...

...v Gorici

V torek, 5. decembra, je v jutranjih urah, v vrtcu ul. Brolo, droben zvonček naznanil prihod sv. Miklavža. Dobri svetnik je prinesel s seboj pisane vrečice, polne sladkih dobrot. Čeprav je potožil, da je že zelo star in naglušen, se je vendar dalj časa ustavljal med malčki. Vsakega je poklical k sebi, ga prijazno ogovoril, pohvalil ali malce opozoril, naj bo bolj pridni, naj uboga učiteljice. Otroci so se mu nekoliko boječe, a veselo, približali, mu stisnili roko, ga spoštljivo povlekli za belo brado, pogumnejši so mu zapeli pesmico, nekateri so mu celo sedli na kolena. Prvošolčki, ki so se pridružili otrokom iz vrtca, so mu zapeli pesmico; sv. Miklavž je seveda obdaril tudi nje. Priporočil jim je, naj bodo bolj ubogljivi, manj klepetavi in naj pazljivo poslušajo učitelja in učiteljice. Enoglasno so mu obljubili, da bodo

odslej bolj pridni.

Istega dne popoldne so se volčiči in volčice z bratci in sestricami zbrali na skavtskem sedežu zraven Katoliškega doma in tam pričakali sv. Miklavža. Točno ob določeni uri je potrkal na vrata in vstopil s svojo zlato škofovsko palico. V lepi rdeči košari je imel zlate vrečice. Ko jih je delil, je z vsakim otrokom malo pokramljal. Vsem je priporočil, naj molijo, naj poslušajo Akelo in ostale voditelje, da bodo zrasli v res prave skavte. Zagotovili so mu, da se bodo potrudili, predvsem pa da bodo »vedno pripravljene« za vse. Preden se je poslovil, so mu zaigrali kratak prizorček in mu zapeli skavtsko pesem. Ko je odhajal, so mu razigrano mahali v pozdrav in upali, da jih bo prihodnje leto spet razveselil s svojim obiskom.

Iva Koršič

... v Štandrežu

Na večer, ko sv. Miklavž roma od kraja do kraja in nagrajuje dobre in pridne otroke, so se vsi štandreški malčki zbrali v župnijski dvorani in ga nestrno čakali. Ob uri, ki je napovedal svoj prihod, je bila dvorana popolnoma zasedena. Otroci štandreške osnovne šole so ga lepo sprejeli s prizorom, ki ga je pripravila Majda Paulin. Sveti Miklavž je bil zelo zadovoljen z igrico in je zato bogato obdaril vse otroke.

...v Štavra

V četrtek, 7. decembra, smo v Štavra prav v prijetnem vzdušju dočakali sv. Miklavža.

Najprej se je številni publiko predstavil domači otroški pevski zbor, ki je pod vodstvom Nadje Kovic navdušeno zapel tri pesmice. Za tem so se predstavili igralci mladinskega odseka KD Sabotin z veseloigro *Rdeča mantelina*. Igro v treh dejanjih, so mladi sami napisali in zrežirali. Podana je bila v domačem narečju in ambientirana v Štavra.

Publika je bila nad igro resnično navdušena; priča je

bil sproščen smeh, ki je spremljal celotno veseloigro. Ob koncu so bili mladi deležni res toplega aplavza in pohvale.

Pred prihodom sv. Miklavža se nam je predstavil še mladi harmonikaš Manuel Figelj, ki nam je zaigral tri prijetne melodije. Končno je v veselje vseh prisotnih otrok zacingljal zvonček, ki je naznanil prihod sv. Miklavža. Dobri sv. Miklavž je otroke lepo podučil, jih pohvalil in bogato obdaril. Obljubil nam je, da bo prihodnje leto spet rad med nami.

K.N.

...na Vrhu

Tudi letos se je stari bratdi mož spustil na naša tla in obiskal naše malčke. S svojimi angelčki in hudički je prišel v različne kraje in tako stopil tudi na Vrh sv. Mihaela, kjer so ga otroci nestrno pričakovali.

K.D. Danica mu je pripravilo topel sprejem in vrhovski otroci so ga s svojim veseljem izredno osrečili. Pred vstopom v kulturni center Danica je sv. Miklavž od daleč pristovoval kratki igrici kulturnega odseka Danica in glasovom mladinskega zboru Vrh sv. Mihaela. Nato se je prikazal številni publiko in spremstvu lepih angelčkov in črnih hudičkov. Obdaril je vse otroke, a se je moral takoj posloviti, saj so ga že čakali malčki v drugih vaseh. Toda obljubil je, da se bo čez leto dni ponovno prikazal v tej zakotni vasi. Do takrat pa ga bodo vrhovski otroci zopet nestrno čakali.

Viljena Devetak

...v Števerjanu

Sv. Miklavž je z oglasom napovedal malim in velikim otrokom, da bo tudi letos obiskal Števerjan in sicer v torek, 5. decembra, v Sedejevem domu.

Otroci so se na obisk dobro pripravili z igrico pod vodstvom Kristine Corsi in Franke Padovan ter klavirsko spremljavo Barbare Peršič. Igrica z naslovom *Hudobin-Potepin* je kratka, preprosta in vesela igrica, z veliko petja in malo govorjenja, ki jo je po motivu Finžgarjeve pravljice zložil in uglasbil Juvan Franc.

Tako so naši otroci z navdušenjem in pridnostjo

odigrali svoje vloge: v glavnem zborčku razigrani parkeljčki pod vodstvom Luciferja oz. pogumnega Luka Klanjščka ter pridna solista Manuel Pintar v vlogi Hudobina Potepina in Filip Hlede kot krojač Martin.

V lepem in prazničnem vzdušju je nato v spremstvu angelčkov in hudičkov stopil v dvorano stari sv. Miklavž, ki je vse navzoče nagovoril in seveda obdaril. Tako smo se vsi srečni lahko vrnili domov, posebno še otroci, ki so imeli polne roke daril in lepih spominov, saj so bili prav oni oblikovalci tega prijetnega večera.

HC

Po 32 letih spet slovenski tržaški novomašnik

Po 32 letih imamo tržaški Slovenci spet svojega novomašnika. V četrtek, 7. decembra, je v stolnici sv. Justa škof Lovrenc Bellomi posvetil v duhovnika dva mladeniča, in sicer Fabia Gollinuccija in Maksa Suarda. Poleg njiju je škof posvetil še dva diakona. G. Maks Suard je sicer iz italijanske družine od Sv. Ivana, vendar ima slovenske korenine, saj je bila njegova stara mama Slovenka. V oddaji Vera in naš čas, ki je bila na sporedu v nedeljo, 3. decembra, je povedal, da bi rad, da bi se slovenščina ohranila vsaj po naših cerkvah, ki so jih gradili naši predniki. Zato se je odločil, da bo svojo duhovniško službo opravljal med slovenskimi verniki tržaške škofije. Tako je po dolgih desetletjih iz naše skupnosti ponovno prišel duhovnik. Zadnji slovenski tržaški novomašnik je bil kot znano sedanji župnik v Boljuncu in škofov vikar msgr. Franc Vončina.

G. Maks Suard se je rodil pred 29. leti pri Sv. Ivanu v preprosti delavski družini. Tam je obiskoval italijansko osnovno in nižjo srednjo šolo, nato pa dokončal višjo strokovno šolo Volta in postal gradbeni tehnik. Po civilni službi ter po številnih stikih in pogovorih z drugimi duhovniki -

Škof Bellomi posveča Maksa Suarda v duhovnika (Foto Kroma)

nekateri izmed le-teh so mu bili živ zgled - se je odločil, da gre v semenišče. Študij bogoslovja je opravil v Vidmu in v Trstu, v iskanju svojih slovenskih korenin pa se je odlično naučil slovenščine in se kot že rečeno odločil, da bo deloval med Slovenci. Tako je pomagal slovenskim župnikom in kaplanom v Ricmanjih, Barkovljah in v Rojanu.

Stolnica sv. Justa je bila tisti četrtek večer nabito polna s slovenskimi in italijanskimi verniki. Skupno s ško-

fom Bellomijem je sodelovalo 70 duhovnikov obeh narodnosti, močno prisotna pa je bila na tej slovenski beseda, ki si jo je novomašnik Maks Suard želel, in to v homiliji škofa Bellomija, v berilu, ki ga je prebral Petaros ter v evangeliju, ki ga je prebral openski župni upravitelj g. Zvone Štrun-

belj. Slišali smo tudi slovensko pesem, za katero so poskrbeli zlasti člani openske mladinske župnijske skupine in skupine Shalom od Sv. Ivana ter številni slovenski skavti in skavtinje. Tako v pesmi kot v molitvi se človek ni mogel otresti občutka, da je od številnih vernikov, ki so napolnili tržaško stolnico (govori se o okoli tisoč ljudi), bil lep del sestavljen od Slovencev.

G. Maks Suard je dan kasneje, na praznik Brezmadežne, pel svojo novo mašo v

župnijski cerkvi sv. Jožefa v Ricmanjih, kjer je obredu prisostvovalo veliko število slovenskih vernikov, v nedeljo, 10. decembra, pa je maševal v Rojanu. Pri Sv. Ivanu bo maševal na božično vigilijo v nedeljo, 24. decembra, ob 10. uri dopoldne.

O slovenskem delu tržaške Cerkve ima novomašnik pozitivno mnenje. Vedno v pogovoru za oddajo Vera in naš čas je dejal, da se mu zdi, »da je slovenska Cerkev na Tržaškem še dokaj živa in krepka.« To svojo misel je podkrepil s številnimi primeri iz svojega delovanja med slovenskimi verniki v Ricmanjih, Barkovljah in v Rojanu. »Seveda« je še dejal »so potrebni predvsem mladi ljudje, ki bi dali novega zagona tej naši skupnosti. Nekaj znakov je vidnih že danes, čeprav bo treba nastaviti še veliko truda in naporov, da bo ta naša tržaška Cerkev zaživela v novo versko pomlad. V ta namen pa so potrebni predvsem domači duhovniki, se pravi mladi duhovni poklici, za katere že dolgo molimo. Potrebne so nam zlasti mlade krščanske družine. Tudi v tem smislu je nekaj pozitivnih znakov, ki dajejo upanje za bodočnost.«

(iž)

Razstava o Slovencih v Londonu 1991-1994

V ponedeljek, 11. decembra, so v Peterlinovi dvorani Društva slovenskih izobražencev odprli razstavo Aktivnosti Slovencev v Londonu 1991-1994.

Razstava, ki je bila že na ogledu v Sloveniji, prikazuje dejavnost Slovencev v Veliki Britaniji - s posebnim ozirom na London - vključnem obdobju osamosvajanja Slovenije.

Številnemu občinstvu sta spregovorila arhitekt Jana Valenčič iz Londona, ki je gradivo (fotografije, članke, dokumente, lepake, letake, transparente itd.) zbrala in uredila za razstavo. Prisoten je bil tudi predstavnik Urada za informiranje vlade Republike Slovenije Franc Poznič (Urad je skupaj s podjetjem Door to Door omogočil tržaško postavitve).

Arh. Jana Valenčič je v svojem posegu najprej podala prikaz slovenske izseljeniške skupnosti v Veliki Britaniji in njenih organizacij, nato pa opisala delovanje tamkajšnjih Slovencev in njihovih britanskih prijateljev za senzibiliziranje britanske javnosti v korist osamosvojitve in mednarodnega priznanja Slovenije. Le-

Jana Valenčič in Ivo Jevnikar (Foto Kroma)

to se je odvijalo z obveščanjem medijev, s političnim lobiranjem in z manifestacijami, ustanovljen pa je bil tudi slovenski krizni center. Valenčičeva se je ustavila tudi ob liku vsestranskega kulturnega delavca Dušana Pleničarja, ki so ga prav v minulih dneh posmrtno odlikovali s Častnim znakom svobode Republike Slovenije (o Pleničarju bo potekal pogovor v petek, 15. t.m., vedno v DSI). Za razstavo, je dejala arh. Jana Valenčič, so se odločili najprej zaradi utrditve lastne samozavesti, nato zaradi obveščanja matice o tem, kar se je v zdomstvu takrat naredilo, končno pa tudi zato, da bi tudi v zamejstvu ljudi spodbudili, naj naredijo nekaj podobnega in naj začnejo iskati gradivo.

Razstava bo na ogled vsak dan (razen sobote in nedelje) od 9. do 13. ure do 22. decembra.

Tržaška Cerkev po dveh obletnicah

Tržaška Cerkev je v soboto, 9. decembra, priredila posvet na temo »Tržaška Cerkev ob 30-letnici II. vatikanskega koncila in 100-letnici rojstva nadškofa Antona Santina«. Govorili so tržaški škof Lovrenc Bellomi, bivši tajnik škofa Santina in sedanji škof v Vittoriju Venetu msgr. Eugenio Ravnani in vaticanist Gianfranco Svidercoschi. Pogovor je vodil odgovorni pri tržaški škofiji za stike z mediji in urednik tednika Vita nuova g. Silvano Latin.

Škof Bellomi se je zaustavil pri liku škofa Antona Santina kot izvrševalca sklepov II. vatikanskega koncila v krajevnih stvarnostih. Te sklepe je Santin dosledno izvajal, kljub temu, da je bil tako po letih kot po vzgoji človek druge dobe. Santin naj bi bil pozoren tudi do potreb slovenske manjšine v Italiji (čeprav imamo Slovenci o njem drugačno mnenje, op. p.).

Msgr. Ravnani se je v svojih izjavah oprl na dnevniki, ki ga je škof Santin pisal v Rimu v času koncila in ki vsebuje njegove občutke in razmišljanja o tem velikem dogodku. Koncilске sklepe, je dejal Ravnani, je Santin izvrševal brez pretirane naglice in brez nerazumljivih zamud, z modro postopnostjo. Ravnani je tudi naštel nekaj Santinovih pobud v krajevni Cerkvi v tistem času. Svidercoschi je spregovoril predvsem o pomenu II. vatikanskega koncila, ki je dal večjo vlogo laikom ter krajevnim cerkvenim stvarnostim ter obnovil škofijsko kolegialnost. Papež in Cerkev, je dejal še Svidercoschi, se morata danes ubadati z vedno večjo indifferenco in z dejstvom, da je katolištvo v današnji družbi vedno bolj v manjšini. Prav zato je treba dokončati delo, ki je bilo začeto pred 30. leti.

coschi je spregovoril predvsem o pomenu II. vatikanskega koncila, ki je dal večjo vlogo laikom ter krajevnim cerkvenim stvarnostim ter obnovil škofijsko kolegialnost. Papež in Cerkev, je dejal še Svidercoschi, se morata danes ubadati z vedno večjo indifferenco in z dejstvom, da je katolištvo v današnji družbi vedno bolj v manjšini. Prav zato je treba dokončati delo, ki je bilo začeto pred 30. leti.

Občni zbor SKK

9. decembra je v Peterlinovi dvorani potekal redni občni zbor Slovenskega kulturnega kluba, ki so ga vodile mentorica Lučka Susič ter dosedanji predsednica in blagajničarka Francesca Simoni in Alenka Giugovaz. V poročilih je bil podan pregled delovanja v minulem delovnem letu ter finančno stanje kluba.

Zatem so stekle volitve novega odbora. Nova predsednica je Mirjam Čermelj, podpredsednica Erika Hrovatin, blagajničarka Jasna Simič, tajnica Jadranka Cergol, revizorka Erika Baldé, arhivarka Martina Gregoretti ter odgovorni za tisk Erik Sancin, medtem ko bodo za reklamo po šolah skrbeli Leo Braini, Lucia Lombardo in Michela Gregoretti.

Slovesno odprli stadion 1. maj

Med govorom predsednika SZ Bor Rustje

(Foto Kroma)

V petek, 8. decembra, je bilo na stadionu 1. maj pri Sv. Ivanu v Trstu vzdušje še posebej slovesno. Otvorili so namreč prenovljeno pokrito igrišče - bivšit.i. »balon« - kjer se odvija večina dejavnosti pri Športnem združenju Bor, to je osrednjem slovenskem športnem društvu v Trstu. Pred letom dni je poslopju zaradi dotrajanoosti in večde-setletnega pomanjkanja popravila naravnost grozil propad. V ta namen je lani spontano nastal odbor za rešitev stadiona 1. maj, ki je z nabirko finančnih sredstev, z organiziranjem kulturnih prireditvev ter s posredovanjem pri krovnih organizacijah Slovencev v zamejstvu, bankah ter pri pristojnih organih pri nas in v Republiki Sloveniji omogočil, da so dosedaj vsaj delno popravili strukturo stadiona.

O vsem tem je tekla beseda na slovesni otvoritvi, katere se je udeležilo veliko število ljudi in uglednih gostov, med katerimi gre omeniti zlasti državnega sekretarja za Slovence po svetu Petra Venclja (le-ta je bil deležen posebne priznanja), generalnega konzula Republike Slovenije v Trstu Vlasto Valenčič Pelikan, predsednika slovenskega olimpijskega odbora Janeza Kocijančiča, podpredsednika deželne sveta Miloša

Budina, predsednico SSO Marjijo Ferletič, tajnika SKGZ Dušana Udoviča, svetovalca v tržaškem občinskem svetu Petra Močnika, ki je zastopal tudi tržaško občinsko upravo ter mnoge druge.

Prenovljeni objekt je blagoslovil slovenski kaplan pri Sv. Ivanu g. Milan Nemač, slavnostni govor pa je imel predsednik SZ Bor Aleksander Rustja. Na kratko je orisal zgodovino tega društva, ki je naslednik v prejšnjem stoletju ustanovljenega Južnega Sokola ter zibelka slovenskega zamejskega športa na Tržaškem. Poudaril je izreden pomen tega objekta tudi s kulturnega vidika, saj prejemale mladi prejemale poleg športne tudi kulturno obogatitev.

Spregovoril je tudi predsednik odbora za rešitev stadiona 1. maj dr. Renato Štokelj, ki se je zahvalil vsem, ki so prispevali za obnovo objekta, zlasti obema krovnicima organizacijama SKGZ in SSO, ZSSDI in Republiki Sloveniji ter dejal, da so potrebna dodatna finančna sredstva za obnovo celotne stavbe. V imenu društva Slavko Škamperle pa je spregovorila Milica Kravos.

Slovesnost je obogatil nastop naraščajnic odseka za ritmično gimnastiko pri SZ Bor, in proseške godbe na pihala.

Ivan Žerjal

RADIJSKI ODER IN GLEDALIŠKI KROŽEK SLOVENSKEGA KULTURNEGA KLUBA

vabita na ogled

mladinske igre Lučke Susič

ZVEZDICA ZA OČKA

Scena: Magda Samec

Režija: Lučka Susič

Predpremier: v soboto, 23. decembra 1995, ob 16.30 v Peterlinovi dvorani, ul. Donizetti 3

Premiera: v torek, 26. decembra 1995, ob 17. uri v Marijiniem domu pri Sv. Ivanu, ul. Brandesia 27.

»Popoldan - skupaj« pri sv. Avguštinu

V župnijski dvorani cerkve sv. Avguštinu so se v nedeljo, 3. decembra, zbrali slovenski in italijanski mladi na srečanju »Popoldan - skupaj«, ki ga je organizirala župnijska mladinska skupina.

Najprej je molitvena skupina Shalom zapela nekaj pesmi ob spremljavi kitare; sledili so diapozitivi o misijonskem delovanju tržaške škofije, ki nam jih je predstavil gospod Michele Stoppa iz škofijskega misijonskega centra. Pogovor

ob diapozitivih je vzbudil veliko zanimanja in ...vprašanj.

Popoldan se je zaključil s sv. mašo v župnijski dvorani, ker bi bila maša v cerkvi zaradi tako maloštevilne udeležbe morda neprimerna. Zato smo se raje zbrali ob mizici-oltarju v dvorani, tako da je bilo vzdušje bolj intimno.

Srečanje z Jezusom in Njegovo besede so nas duhovno obogatile in še bolj združile v celoto.

Raffaella Petronio

Slovo od Štefanije Pirih

Veliko je bilo ljudi, ki so si želeli v zimskem Miklavževem popoldnevu se posloviti z udeležbo pri pogrebnem bogoslužju od pokojne mame koprškega škofa Metoda Pirih, a v majhno lokovško cerkev so mogli vstopiti le sorodniki, pevski zbor in seveda okrog 100 duhovnikov, ki so želeli s škofom somaševati. Pogreb je vodil mariborski škof Franc Kramberger. Sodarovali so še goriški nadškof A. V. Bommarco, ljubljanski pomožni škof J. Kvas in tiški opat A. Nadrah. Prisoten je bil tudi apostolski nuncij v Sloveniji. Iz besed škofa Krambergerja, ki je imel homilijo, smo zvedeli, da je bila Štefanija Pirih, ko je umrla v nedeljo, 4. decembra, na domu v Lokovcu, stara 89 let, in je preživela zadnjih 40 let na vozičku. Bila je deseta od 11 bratov in sester. Sama je darovala življenje 8 otrokom, ki so še vsi živi; med njimi sta škof Metod in s. Sholastika, bene-

dektinka na Cresu; le-ta je pri bogoslužju brala prvo berilo. Pred 15 leti ji je umrl mož Mirko. Čeprav hudo preskušena z boleznijo, je bila do zadnjega bistra in modra ter globoko verna žena.

Lepa je bila misel goriškega nadškofa, ko je pri svojem posegu pridružil hvaležnemu spominu pokojnici še spomin in hvaležnost na vse duhovniške matere.

Škof Metod pa je v zahvali udeležencev pogrebnega slovesa dodal tudi bolečo ugotovitev, ki pa žal prerašča lokovske razmere; povedal je namreč, da so v 40 letih lokovski prebivalci od številke 800 padli na sedanjih 300 in da je bilo letos že 10 pogrebov, a nobenega krsta v fari. Bojimo se, da bo tudi ta njegov klic ostal klic vprijočega v puščavi, če ...

Gospodu škofu in vsem njegovim naj gre naše najgloblje krščansko sožalje. **SO**

BRALCI PIŠEJO

Semenj sv. Andreja

Od davna smo v Gorici imeli semenj sv. Andreja. Zadnja leta pa nekatera sredstva javnega obveščanja uporabljajo naziv Andrejev semenj. Zakaj? Ali se bojijo imena sv. Andrej? Držimo se tradicije in hodimo še naprej na semenj sv. Andreja (Fiera di Sant'Andrea). Italijani rabijo samo ta naziv in nikomur ne pade v glavo, da bi govoril o Fiera di Andrea.

K. Humar

Odbojka - moška C2 liga - 7. kolo

Olympia CDR - Volleyball Maniago 3:0 (15:11, 15:6, 15:6); Olympia: Bensa S., Ferfoglia A., Gravnar K., Komjanc E., Maraž M., Pintar N., Šfiligoj G., Terpin A., Terpin J., Terpin S. Trajanje tekme: 1h 10m

V telovadnici Katoliškega doma je bila gost mlada, neizkušena ekipa iz Maniaga, ki ni znala nuditi dobrega odpora Olympii: ta je tokrat imela zelo ugoden dan in tako prepričljivo zmagala. V prvem setu so sicer začeli boljše gostje in povedli s 3:6, to pa je bilo na kratko rečeno tudi vse, kar jim je v soboto uspelo. Pri Olympii je podajal mladi Nikolaj Pintar, na centru pa je poškodovanega Dornika zamenjal Bensa. Ko so domačini popravili sprejem, so nasprotnika kmalu dohiteli, dobri servisi Pintarja in nekaj elegantnih potez Simona Terpina pa so privedli do osvojitve seta. Drugi set je bil popolnoma eno-

smeren do 13:0; Gregor Šfiligoj je trikrat osvojil točko s servisom, pa tudi marsikatera shema v napadu je uspela. Naši so bili zanesljivi v vseh elementih igre, napak je bilo skozi vso tekmo razmeroma malo. Gostje so nato znižali razliko na 13:5, dosti več pa niso zmogli.

V tretjem setu je nivo igre precej upadel. Maniago je poskušal z mnogimi napadi iz druge linije, ki pa so v glavnem končali v rokah naše obrambe oziroma v mreži. Olympia nam je tokrat zapustila lep vtis, predvsem pa upanje za bodoče spopade z močnejšimi nasprotniki.

Igor Povše

Občni zbor SSS

(2. del)

Sledilo je tajniško poročilo prof. Marjana Vončine. V svoji mandatni dobi od decembra 1993 do občnega zbora je izvršni odbor imel 21 rednih in nekaj izrednih sej. Poleg tega je imel Sindikat nekaj sestankov s predstavniki tržaškega odbora, pa tudi s starši dijakov slovenske sekcije zavoda ITI. Odbor je pripravil tudi nekaj srečanj s svojimi člani ter jih seznanil z novostmi, ki se pojavljajo v šolski zakonodaji. Govoril je o novi delovni pogodbi, o pokojninski reformi, o odpravi popravilnih izpitov in uvedbi tako imenovanih »podpornih tečajev«, o novih kriterijih za napredovanje v karieri, o zavodnih vzgojnih načrtih, o listinah šolskih storitev. Vprašal se je, ali omenjene reforme predstavljajo res korak naprej v posodabljanju šolskega ustroja ali obstaja nevarnost, da samo pripomo-rejo k še večji birokratizaciji že silno zbirokratiziranega sistema. Dodal je, da zmeda v današnjem šolskem sistemu ne more pozitivno učinkovati na učno-vzgojni proces, ki je edino pravo jedro dela šolnika. Svoje poročilo je sklenil z vprašanjem pravnega priznavanja Sindikata slovenske šole, saj je nova delovna pogodba ukinila sindikalne komisije, v katerih je sindikat imel do danes svoje predstavnike. Kdo bo sedaj nadzoroval delovanje šolskega urada v zvezi z vprašanji, ki se neposredno tičejo slovenske šole (organiki, premostitve, lestvice suplentov, določitev razpoložljivosti mest za imenovanje v stalež učnega in neučnega osebja, itd.)? Sindikat se je sicer že aktiviral, da bi razčistil to vprašanje, vendar bo treba vložiti še dosti dela in energij za reševanje novih in starih problemov (I. Trinko, ITI, racionalizacija, (ne)bojkot šolskih okrajev in pokrajinskega šolskega sveta, razpis natečajev...).

Sledila je diskusija o morebitni skupni manifestaciji šolnikov v Rimu in njeni obliki, o pravnem priznavanju SSS, o slovenski sekciji ITI, o nujnosti iskanja skupne šolske strategije, ki bi se tudi s konkretnimi predlogi postavila proti vse nasilnejši racionalizaciji šolskega omrežja (združevanja, ukinitve, isti kriteriji za manjšinske šole kot za večinske).

Zvečer je bila sindikalna večerja, na kateri so bili prisotni tudi bivši predsednik Zavoda za šolstvo iz Nove Gorice prof. Elizej Prinčič, pedagoški svetovalec iz Nove Gorice prof. Danilo Štekar ter goriški šolski skrbnik dr. Ugo Mannino s soprogo. Na srečanju je dosedanjí predsednik Sindikata prof. Leopold Devetak prisrčno pozdravil in se zahvalil gospe Jožici Klanjšček, ki je s tem šolskim letom zaključila svoje službeno poslanstvo na srednji šoli I. Trinko. **SI**

Srebrna poroka

V torek, 28. novembra, sta na Sveti gori obhajala 25-letnico poroke Mario in Tatjana Soban iz Jamelj. Vsako leto sta na ta dan poromala na Sv. goro ter bila pri sv. maši skupno s svojo družino. Letos ob srebrnem jubileju pa sta povabila še svoje sorodnike, da so se z njima in s tremi otroki Bogu zahvalili za vso božjo pomoč po priprošnjih svetogorske Matere Božje. Sv. mašo je zanj daroval dr. Franc Močnik, ki ju je pred 25 leti tudi poročil prav na Sv. gori. Vsi znanci in prijatelji jima čestitamo k jubileju in voščimo obilo božjega blagoslova tudi v bodoče.

OBVESTILA

● **SOVODNJE.** KŠD Vipava, PD Rupa-Peč, KD Skala, Društvo prostovoljnih krvodajalcev, MIPZ Vrh Sv. Mihaela, KD Danica, ŠD Soča, KD Sovodnje, Ribiči, priredijo božičnico dne 17.12.1995 ob 19.30 v Kulturnem domu v Sovodnjah. Prostovoljni prispevki gredo za Zavod za usposabljanje invalidne mladine Janko Premrl-Vojko iz Vipave.

● **TRST.** DSI vabi v petek, 15. decembra, ob 18. uri na pogovor o slovenskem kulturnem in političnem delavcu, časnikarju DUŠANU PLENIČARJU iz Londona ob 3. obletnici njegove smrti.

● **TRST.** MePZ *Jacobus Gallus* prireja v soboto, 16. decembra, v župnijski cerkvi pri Sv. Ivanu 5. zborovsko božično revijo, na kateri bodo nastopili trije »zlati zboriki« tekmovanja Naša pesem 1995 v Mariboru, in sicer MePZ *Jacobus Gallus* iz Trsta, MePZ *Obala* iz Kopa in *Ljubljanski madrigalisti*. Začetek ob 20.30.

● **GORICA.** V četrtek, 14. decembra, bo ob 18.30 v galeriji Kulturnega doma otvoritev samostojne razstave fotografa Flavija Mosettija iz Gorice. Razstava bo odprta do 31. decembra od 9. do 13. ure ob delavnikih in v večernih urah med raznimi prireditvami.

● **GORICA.** Letošnja polnočnica v mestu bo v cerkvi sv. Ivana in jo bo prenašal slovenski tržaški radio. Božična maša bo tudi v kapeli Zavoda sv. Družine ob 22. uri.

● **ŠTANDREŽ.** V nedeljo, 17. decembra, bo na glavnem trgu Praznik miru in prijateljstva. Božično srečanje, ki se bo začelo ob 14.30, prireja štandreaška rajonska konzulta ob sodelovanju župnije, osnovne šole F. Erjavca, vrta in vaških društev. Program bodo izvajali osnovnošolski otroci, vrtec in združena štandreaška mešana zbor. V soboto, 16. decembra, bodo osnovnošolski otroci obiskali najstarejše vaščane in jim voščili vesele božične praznike. Organizirali bodo tudi nabiralno akcijo hrane in oblačil.

● **NOVA GORICA.** Mestna občina Nova Gorica vabi na slovesnost v počastitev Dneva samostojnosti Republike Slovenije, ki bo v ponedeljek, 18. decembra, ob 20. uri v Kulturnem domu. Besedo bo imel dr. Franc Bizjak, podžupan Mestne občine Nova Gorica. V koncertnem sporedu, ki sta ga pripravila Kulturni dom in Glasbena šola Nova Gorica bodo nastopili gojenci Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice, Glasbene Matice iz Trsta, Centra za glasbeno vzgojo iz Kopa in Glasbene šole iz Nove Gorice. To so izbrani mladi glasbeni talenti, ki obiskujejo klavirsko šolo prof. Sijavuš Gadžijeva, pianista in glasbenega pedagoga iz Moskve, ki deluje na Goriškem. Vstopnine ni. Vabljeni.

● **MAČKOLJE.** PD Mačkolje vabi na predbožično prireditev z naslovom *V pričakovanju II.* v soboto, 16. dec., ob 20.30 v Srenjski hiši. Nastopili bodo MePZ iz Škednja, tamburaški orkester iz Boljunca in MePZ PD Mačkolje. Priložnostno misel bo podal domači župnik g. Žarko Škerlj.

● **SSG.** George Tabori. Mein Kampf. Režija Boris Kobal. V četrtek, 14. t.m., ob 16.00 abonma red G; v petek, 15. t.m., ob 16. abonma red I; ob 20.30 abonma red F.

● **SSG.** Gostovanje S L G - Celje. William Shakespeare, Beneški trgovec. Režija Ivica Kunčević. V sredo, 20. t.m., ob 20.30. Izven abonmaja. Abonenti lahko izkoristijo dodatni kupon!

● **TRST.** Društvo slovenskih izobražencev v Trstu vabi v ponedeljek, 18. decembra 1995, na večer ob izidu Mohorjeve ilustrirane božične legende za otroke. Govorila bosta msgr. Oskar Simičič na temo *Božič v ljudskem verovanju* in dr. Zvone Štrubelj o *Problemih evangelija otroštva*. Začetek ob 20.30.

DAROVI

Za semenišče v Vipavi: N.N. 200.000 lir.

Za Katol. dom: N.N. 1.000.000 lir.

Za sovodenjsko cerkev: ob smrti mame Marije, Ada in Karla 100.000 lir.

Za Sv. goro: v spomin na nečaka Davida daruje nona Jerica 100.000 lir.

Peč. Za cerkev: Draga Malič 50.000; N.N. 100.000; N.N. za cvetje 40.000 lir.

Gabrje. Za cerkev: Ortenzija, za cvetje 15.000; Danila Žerjal Levstik, ob krstu vnukinje Eve 100.000; sorodniki ob krstu male Eve 120.000 lir.

Za misijon p. Kosa: N.N. iz Rupe 150.000 lir.

Rupa. Za cerkev: Julka Černic, v spomin na Roberta Ušaj 50.000; Julka Černic, v spomin na starše Franca in Alojzijo 100.000; N.N. 100.000 lir.

Vrh. Za cerkev: N.N. 100.000; N.N. 20.000 lir.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu v Trstu: Viktorija Krapež v spomin hčerke Ede 50.000; Jolanda Starc v spomin Livije Kocijančič 5.000; M.C.B. v spomin Terzije Furlan 20.000.

ČESTITKE

◆ Slovenska skupnost krščanskega življenja iz Gorice in Červinjana se veseli z Valentino in Damjanom, ki sta si na praznik Brezmadežne obljubila večno ljubezen.

◆ Slovenska skavtska družina iz Gorice iz srca čestita Valentini in Damjanu ob njunem velikem dnevu.

◆ Mala Lara je razveselila mamo Mimo in očeta Valterja, posebno še brata Manuela in Roberta. Vsem lepo čestitata SZ Soča in MIPZ Vrh sv. Mihaela.

SOŽALJE

SKPD in MePZ Sedej, g. župnik in župnijsko občestvo iskreno sočustvujejo z dirigentom Bogdanom Kraljem ob boleči izgubi drage mame.

ZAHVALA

Najlepša zahvala Miklavžu za bogato darilo izreka hvaležna S.A. Bog Vas živi!

Sodelavce in dopisnike prosimo, naj pošljejo članke za božično številko našega tednika najkasneje do ponedeljka popoldne.

Uredništvo

KATOLIŠKA KNJIGARNA
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Vljudno Vas vabimo na odprtje spominske razstave

Toneta KRALJA

v petek, 15. decembra 1995, ob 18. uri.

Govorila bosta Verena Koršič Zorn in Joško Vetrlih.

Galerija Katoliške knjigarne, Travnik 25, Gorica.

GLASBENA MATICA -
GORICA

vabi na

Praznično glasbeno voščilnico.

Nastopajo gojenci šole Glasbene matice.

Kulturni dom v Sovodnjah
18. in 19. decembra ob 18. uri.

14.12.1994 - 14.12.1995

Ob 1. obletnici smrti

Florjana VETRIH

se ga spominjajo sorodniki in prijatelji.

Sv. maša bo danes, v četrtek, 14. decembra, ob 18.30 v cerkvi sv. Roka v Gorici.

Gorica, 14.12.1995

KATOLIŠKI GLAS

Tednik

List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Tedenc«. Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla 2. februarja 1949

Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949

Odgovorni urednik:
Andrej Bratuž

Izdaja: Zadruga Goriška Mohorjeva
Riva Piazzutta 18 - Gorizia - P.I. 00480890318
Tiska: Tiskarna Budin
Riva Piazzutta 18 - Gorizia

Letna naročnina v lirah:

Italija	55.000
Slovenija	55.000
inozemstvo	80.000
zračna pošta	100.000

Oglaš in osmrtnice: 1 modulo (5 cm višine v enem stolpcu) 45.000 lir + 19% IVA. Možne so sestave z več enakimi velikimi moduli, ne pa vmesne mere.

Član:

ZDRUŽENJE ITALIJANSKEGA PERIODIČNEGA TISKA

ZVEZA ITALIJANSKIH KATOLIŠKIH TEDNIKOV